Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 352 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 5 ՄԱՐՏ 1885 — (Ն. Տ.) 17 ՄԱՐՏ 1885 — 1 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԱԽԸՐ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ՝ երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան, իսկ գաւառներէն հեռաւոր հասցէն՝

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده { ارهولك }
غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

1 Տարւոյ	համար Պոլսոյ	դուրսը		200
»	»	Վեց ամսոյ	»	100
»	»	Երեք ամսոյ	»	50
Գաւառաց համար և տէրութեան թղթատարով տարեկան			»	240
Գաւառաց համար և տէրութեան թղթատարով վեց ամսոյ			»	120
Օտար երկիրներ	Տարեկան		Ֆրանք	56
»	Վեց ամսոյ			28

Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը ծանուցողին վրայ է։
Խմբագրութեան ղրկուած յօդուածք և նամակք կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 4 ՄԱՐՏ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. Հեռագիրը ծանոյց անցեալ օր թէ Գերմանք արեւմտեան Ափրիկէի մէջ Վիքդորիա կղզւոյ վրայէն վար են առեր անգլիական դրօշն և տեղը գերմանական դրօշ պարզեր են : Նորտ-Տոյչէ Ալլկէմայնէ Զայթունկ կը ծանուցանէ մարտ 12 թուով թէ այս լուր յայս գերման կառավարութեան երկբայելի կը թուի, մանաւանդ զի Քնոր ծովակալն որ այն կողմեր կը շրջի՝ խոհեմ և փորձառու մարդ մ'է, որ անշուշտ չի կրնար արտօնած լինել «միջազգային իրաւանց հակառակ» այսպիսի գործ մը : Անգլիացի Նախարարք ևս յայտարարեցին թէ չեն կրնար հաստատել զայս լուր : Այս յայտարարութեանց առջեւ, Հավասի ծանուցած ծանր լուրն հարկ է վերապահութեամբ ընդունիլ:

* * *

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ. Հռոմէ կը ծանուցուի առ Թայմզ թէ ստուգիւ իտալական կառավարութիւնն հրաման տուած է նոր զօրախումբ մը պատրաստել, և թէ Իտալիա Անգլիոյ հետ գործակցութեան դաշնագիր մը ստորագրելու վրայ է :

* * *

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ. Ընթերցողք տեսան երեկի հեռագրերէն թէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ համաձայնութիւն գոյացած է Աֆղանստանայ սահմանագլխոյ վրայ, այնպէս որ ռուս և աֆղան զօրքերը, պահելով հանդերձ իրենց այժմու դիրքեր, յառաջ չպիտի խաղան բնաւ : Կ'երեւի թէ դիւանագիտութիւնը մեծ ճիգ մ'ընել պարտաւորուած է այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար : Անցեալ շաբթու մէջ Թայմզ պատերազմական սպառնալից լեզու մը կը գործածէր. մտալուտ կը նկատէր բախում մը աֆղան և ռուս զօրաց միջեւ, ծանուցանելով միանգամայն թէ Էմիրն իւր երկրին պաշտպանութեան համար Անգլիացւոց աջակցութիւնն հայցած է : Թայմզ կը յարէ թէ Լոնտոնի կառավարութիւնը Լըմստըն զօրավարին հրաման տուած է կազմակերպել Աֆղանստանայ պաշտպանութեան միջոցները : — Տէյլի Նիւզ ալ կը ծանուցանէ թէ Ռուսք Կովկասիայէն մեծաքանակ զօրք կը ղրկեն ի Կեդրոնական Ասիա : Բարեբախտաբար, այս զօրքեր, դէթ ժամանակի մը համար, չպիտի գործածուին կռուելու աֆղան և անգլօ-հնդիկ զօրաց դէմ:

* * *

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԱԾ. Ամերիկայէն եկած հեռագրեր կը ծանուցանեն պետական հարուած մը, որ Կեդրոնական Ամերիկայի մէջ եղած է՝ այն կողմի հինգ Հանրապետութիւններն ի մի ձուլելու համար, (որք են Կուատէմալա, Հոնտուրաս, Նիքարակուա, Քոստա-Ռիքա և Սան-Սալվատոր) : Այս պետական հարուածն ի գործ դրաւ Կուատէմալայի Հանրապետութեան Նախագահ Պառիոս զօրավարն, որ հնգից Հանրապետութեանց միացումն հռչակեց պարզ հրամանագրով մը, բանակին գերագոյն հրամանատարութիւնն ստանձնելով : Բայց միւս չորս Հանրապետութիւնք կը պատրաստուին ընդդիմանալ այս քաղաքական «բռնի ամուսնութեան» ձեռնարկին :

* * *

Կուատէմալայի Հանրապետութեան Բարիզի դեսպանն հրատարակած է այն պաշտօնագիր որով Պառիոս զօրավարն հռչակած է Կեդրոնական Ամերիկայի Հանրապետութեանց միացումն և դիկտատորութիւն ստանձնած է ի գլուխ հանելու համար զայս խորհուրդ : Դեսպանը կը յայտէ թէ ժողովուրդք ցնծութեամբ ընդունեց զօրավար Նախագահին ձեռնարկն։—Ուաշինկթընէ եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ այս պատճառաւ պատերազմ ծագած է Կուատէմալայի և Նիքարակուայի Հանրապետութեանց միջեւ, և թէ Պառիոս զօրավարին գլխաւոր նպատակն է արգիլել Նիքարակուայի ջրանցքին շինութիւնն, որով՝ Միացեալ Նահանգաց կառավարութեան ձեռօք՝ Ատլանտեան Ովկիանոսը պիտի միացուներ Խաղաղականին հետ :

* * *

ՌՈՒՍԻԱ. Տօրբադէ կը հեռագրուի թէ քաղաքին մէջ վերջերս յեղափոխական բազմաթիւ յայտարարութիւններ փակցուեցան : Քննութիւն բացուելով, գտնուեցան գաղտնի տպարան մը, ուժանակ և գաղտնի զինարան մը : Ոստիկանութիւնք բազում ձերբակալութիւններ ըրաւ :

* * *

Ծանուցեալ է արդէն, թէ Բարիզի մէջ միջազգային Դեսպանախորհուրդ մը պիտի գումարի Սուէզի ջրանցքին ապահովութեան միջոցներուն վրայ խորհրդակցելու համար : Ռուս կառավարութիւնն իւր Ալէքսանդրիոյ ընդհ. հիւպատոսը կարգեց պատուիրակ, և հրաման ղրկեց որ պատրաստուի Բարիզ երթալու : Ալէքսանդրիոյ միւս հիւպատոսներ ևս իրենց կառավարութիւններէն համեմատ հրահանգ առացան :

* * *

Պաշտօնական գողութիւնք և կաշառակերութիւնք յերեւան կը հանուին : Ծերակոյտն ութամեայ չղթայակապ աշխատութեան և ի Սիպերիա աքսորման դատապարտեց Թիւրքաստանի Խօճէնտ գաւառին կառավարիչն՝ զՊարոն Նոլտէ, և նորա օգնականն՝ զՆոմս Տըվիէա, ապացուցուած գոլով թէ 1876էն կարեւոր գողութիւններ ըրած էին տեղւոյն կառավարական գանձէն : Ուրիշ քանի մը մեղսակիցներ ևս թեթեւագոյն պատիժներու դատապարտեցան :

Թայզանի Մաքսատան գողութեանց համար ալ Խարքոֆի մէջ կը դատուին այս պահուս 38 անձինք, յորոց 18ը պաշտօնական անձինք են : Ամբաստանելոց մէջ կան Թայզանի Մաքսատան Նախորդ վերատեսուչը, սորա համարակալք, օգնականք և դէտք : Ամբաստանեալ պաշտօնակալաց հետ իբրև մեղսակից ձերբակալուած քսան վաճառականաց մէջ կան 1 Անգլիացի, 5 Յոյն, 2 Իտալացի, 2 Թուրք և 1 գերմանական հպատակ : Քննարկելոց դէմ եղած գլխաւոր ամբաստանութիւնք սա է թէ կաշառք առած և յուռած են, Թայզանի Մաքսատունէն անցնող մեծ քանակութեամբ վաճառքներ անմաքս թող տալու համար : Այս զեղծմունք տեղի ունեցած են վերջին եօթն ամաց մէջ :

* * *

Իւր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Ցարն հրամանագիր մ'ուղղեց իւր Ալէքսիս եղբօր, որ ռուսական Նաւատորմի մեծ-ծովակալն է, ծանուցանելով թէ 1854 հոկտ. 5էն ց17 Սեւաստոպոլի պաշտպանութեան մասնակցող ծովային և ցամաքային սպայք ցկեանս պիտի ստանան այն յաւելուածոյ թոշակներ, զորս հանգուցեալ Կայսրն հաստատած էր՝ յիշեալ սպայից տրուելու համար, ցորչափ միայն զինուորական ծառայութեան մէջ : — Սեւաստոպոլի պաշտպանութեան մասնակցող սպայք իրենց տարեկան խնճոյքն այս տարի մեծագոյն հրճուանօք կատարեցին :

* * *

ՊԵԼՃԻԱ ԵՒ ՔՈՆԿՕՅ. Պրիւքսէլ, 10 մարտ. Երեսփ. ժողովոյն այս աւուր նիստին մէջ, Նախարարապետ Պ. Պէրնաէրդ երկարօրէն բացատրեց Պերլինի վերջին Դեսպանախորհրդոյն ծագումն և արդիւնքն : Ըսաւ թէ Պելճիա թէև չէզոք Պետութիւն, պատուիրակներ ղրկած էր Դեսպանախորհրդոյն, բստ որում չէր կրնար մեկուսի կենալ այդպիսի տնտեսական կարեւորութիւն ունեցող խնդիրներէ : Գովեց պելճիացի պատուիրակաց ճարտարութիւնն, և կատարուած մեծ գործը վերագրեց Պելճիայեաց Թագաւորին Նախաձեռնութեան : Ապա ժողովին մատոյց Դեսպանախորհրդոյ վերաբերեալ բոլոր թուղթերն, և ներկայացուց օրագիր մը, զոր քուէարկելով՝ ժողովն իւր կողմէ պաշտօնապէս վաւերացուցած պիտի լինի Քոնկոյի Նոր Պետութիւնն հաստատող միջազգային Դաշնագիրն, որ ստորագրեցաւ Պերլինի մէջ: Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց առաջարկ մը, որուն համեմատ մասնախումբ մը պիտի անուանի՝ այս մասին շնորհաւորութեան ուղերձ մը մատուցանելու համար Լէոբոլտ Թագաւորին: Մասնախումբը բաղկացեալ է երեք Կղերական և երեք Ազատական Երեսփոխաններէ : Հանրային կարծիքն ի Պելճիա նպաստաւոր է Պելճիոյ Թագաւորին Քոնկոյի Նոր Պետութեան Վեհապետ լինելուն, յորմէ կ'ակնկալուին նիւթական մեծ արդիւնքներ Պելճիոյ համար :

* * *

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ. Վիեննայէ մարտ 10 թուով կը հեռագրուի առ Թայմզ. «Մակեդոնացի Սերպերուն ներկայացուցիչներէն բաղկացեալ մասնախումբն, որ կազմուեցաւ անցեալ կիրակի աւուր Փէշթին մէջ, այս օրերս պիտի ներկայանայ Սերպիոյ Նախարարապետ Պ. Կարաշանինի, խնդրելու համար որ հաճի գործադրել տրուած որոշումներն : Ինչպէս կը յիշուի, տրուած որոշմունք փափաք կը յայտնեն թէ Սերպիոյ կառավարութիւնը՝ Սերպիոյ նպաստաւոր եւրոպական կառավարութեանց աջակցութեամբ՝ միջոցներ ձեռք առնու ի պաշտպանութիւն իրաւանց Մակեդոնիացի Սերպերուն :

«Աւստրօ-Հունգարական կառավարութիւնը ջերմ համակրանք կը տածէ Մակեդոնացի Սերպերուն վրայ. բայց Քալնօքի կոմսը կը կարծէ թէ արդի ժամանակն աննպաստ է Մակեդոնական խնդիր մը յարուցանելու աշխարհի առջեւ : Պ. Կարաշանին լաւ հայրենասէր և միանգամայն խոհեմ քաղաքագէտ մը լինելով, անշուշտ նմանօրինակ կարծիք մը պիտի յայտնէ Մակեդոնացի Սերպերու մասնախմբին :»

* * *

«ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ». Սերպիոյ Երեսփոխանական ժողովոյ ընդդիմադիր կուսակցութեան գլուխ և Նախկին Նախարարապետ Պ. Ռիստիչ վերջերս ի խորհուրդ հրաւիրեց իւր բարեկամներ, և ըստ տեղեկութեան Թայմզի թղթակցին ի Վիեննա, որոշուեցաւ ջանալ հերքելու Ռուսիոյ պաշտօնական և համասլաւեան ակմբոց առարկութիւնները «Պալքանեան Դաշնակցութեան մը» գաղափարին դէմ և անոնց ընդունիլ տալ զայս կարեւոր գաղափար : Հետեւապէս, որոշուեցաւ նամակներ ղրկել առ կոմս Իկնադիէֆ և առ Պ. Կատքոֆ, խմբագրապետ Մոսքովսքիյէ Վէտոմոսդի հռչակաւոր լրագրոյ, և ուրիշ բան մը չընել մինչեւ որ այս Պարոնայք տեղեկագրեն թէ «Պալքանեան Դաշնակցութեան» մասին ի՛նչ կարծիքներ կան Ռուսիոյ մէջ : Թայմզի թղթակիցը կը յարէ. «Պ. Ռիստիչ և անոր բարեկամք կ'երեւի թէ չեն գիտեր թէ Իկնադիէֆ զօրավարին ազդեցութիւնն այժմ յոյժ սահմանափակ է Ռուսիոյ մէջ, և թէ նա ո՛չ ևս կրնայ նկատուիլ հաւատարիմ թարգման պաշտօնական կարծեաց ի Ռուսիա :»

* * *

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՉԻՆ. Մարսիլիա 10 մարտ. Մեծ գործունէութիւն կը տիրէ այժմ Թուլոնի նաւահանգստին մէջ: Վեց պատերազմիկ փոխադրանաւք կը յարդարուին Թոնքին երթալու : Կառավարութիւնը Մարսիլիոյ նաւատերաց հետ պայմանագիր կը կնքէ պէտք եղած հանքածուխը տանելու Հայֆոնկ և Ֆորմոզա, քանի որ Անգլիա թոյլ չի տար որ ֆրանսական մարտանաւերն իւր նաւահանգիստներէն հանքածուխ առնուն :

* * *

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄ. Վառնայէ կը հեռագրուի անգլ. լրագրաց թէ Բ. Դուռ շրջաբերականներ ղրկեց իւր դեսպանաց, նոցա ուշադրութիւնն հրաւիրելով այն իրողութեան վրայ թէ, Պուլկարիոյ, մանաւանդ Սոֆիայի մէջ կան պուլկարական մասնախմբեր, որք ստէպ գործակալներ կը ղրկեն Մակեդոնիոյ մէջ խռովութիւններ յարուցանելու : Բ. Դուռը միանգամայն ծանուցագիր մը յղեր է պուլկար կառավարութեան : Սոֆիայի դահլիճն, ի պատասխան, յայտներ է թէ Սելանիկի և Մանաստըրի բանտերուն մէջ կան քաղաքական կասկածներով ձերբակալեալ բազմաթիւ անմեղ Պուլկարներ, որոց արձակումն հայցեր է:

* * *

ԱԼՊԱՆԻԱ. Վիեննայէ կը հեռագրուի թէ, առնուած տեղեկութեանց նայելով, Ալպանիական նոր շարժման ուխտ եղած է ժողովրդեան ընդդիմութիւնը մարդահամարի գործողութեանց :

Վիեննայէ կը հեռագրուի մարտ 1 թուով թէ Բրիզրէնի և Քոսովայի կողմերն անկարգութիւնք տեղի ունեցած են: Կ'ըսուի թէ Ալպանիացւոց մէջ յուզում մը կ'աւելնայ :

Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի թէ, Ալպանիոյ մէջ անկարգութեան վերջ տալու խնդիրը լրջօրէն կը զբաղեցնէ Կայսերական Կառավարութեան ուշադրութիւնն : Եթէ ալպանիացի ցեղերուն շարժումն անմիջապէս չզսպուի, կը վախցուի թէ ծանրագոյն երեւոյթ մը կրնայ ստանալ :

Ընթերցողք գիտեն սակայն թէ, ըստ վերջին լրոց, Վէյսէլ փաշա կատարելապէս յաջողած է իւր պաշտօնին մէջ : Ալպանիացւոց զինեալ յարձակումը Բրիզրէնի վրայ, քաջապէս յետս մղուած է Օսմ. զօրաց կողմէ :

* * *

ՃԱՐՆ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐՔ. Վիեննա, 11 մարտ. Ճարն, ի պատասխան Պուլկարիոյ Երեսփ. ժողովոյ հեռագրոյն, ի մասին սահմանագլխոյ միւս կողմը բնակող Պուլկարաց, հեռագիր մը ղրկեց Սոֆիայի քաղաքական գործակալ Պ. Բոյանովի միջոցաւ, առ Պ. Սդամպուլով, Նախագահ պուլկար Երեսփոխանութեան : Ցարը կ'ըսէ թէ պուլկար ժողովրդեան սիրոյ և անձնուիրութեան արտայայտութիւնք մեծապէս յուզած են զինք, թէ Պալքանեան թերակղզւոյ Քրիստոնէից վիճակն իւր ուշադրութեան առարկայ է, մանաւանդ այն Պուլկարաց, ի դիմաց որոց բարեխօսած էր իրեն Սոֆիայի Երեսփ. ժողովը : — Կոմս Իկնադիէֆ, իշխան Տոնտուքոֆ-Քորսաքոֆ և Պ. Էմիլ տը Լաւելէյ նմանապէս պատասխան ղրկեցին իրենց ուղղուած շնորհակալեաց հեռագրերուն : Պուլկարիոյ և Փիլիպէի մէջ կը շարունակեն միթինկները Մակեդոնիոյ Պուլկարաց մասին : Ուրիշ միթինկներ տեղի ունեցան ի Սլիվի, Կապրովօ, Զարիպրոտ և Ռասովիր, և այս ամէն գումարմանց մէջ որոշումներ քուէարկեցան որք կը յայտնեն հաւատարմութիւն առ իշխան Ալէքսանդր և վստահութիւն Պ. Քարավէլոֆի դահլճին վրայ :

* * *

ԼՈՐՏ ԿՐԱՆՎԻԼ ԵՒ Պ. ՊԻԶՄԱՐՔ. Թէև Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնք վերահաստատուած կը թուին, տակաւին հետաքրքրութեան առարկայ է միշտ այն հռչակաւոր «ծանուցագիր մայիս 5ին», զոր Պիզմարք իշխանը կը կարծէ թէ ղրկած է առ Լորտ Կրանվիլ, և Անգլիոյ Արտաքին գործոց Նախարարը կը յայտարարէ թէ չէ ստացած : Լոնտոնէ կը գրուի թէ ամէն մարդ կը խօսի միշտ այս ծանուցագրոյ վրայ : Ո՞ւր է ծանուցագիրն. Ոչ ոք գիտէ. սակայն Լորտ Կրանվիլ մարտ 9ին գրեց առ իւր օգնականն, Լորտ Էտմընտ Ֆիծ-Մօրիս, թէ ինք չէ տեսած Պ. Պիզմարքի ծանուցագիրն, և այդպիսի ծանուցագրոյ մը գոյութեան վրայ գաղափար ունեցած է միայն վերջերս : Հետեւապէս, երբ Պիզմարք իշխանն և Լոնտոնի գերմանական դեսպան Մինստէր կոմսն և կոմս Հէրպէրդ Պիզմարք կը յանդիմանէին զԼորտ Կրանվիլ՝ Գերմանիոյ դէմ իւր թշնամական ընթացից պատճառաւ, և կ'ըսէին թէ Գերմանիա չի կրնար աջակցիլ Անգլիոյ «արեւելեան» աշխարհաքաղաքութեան, և երբ Լորտ Կրանվիլ յանուն իւր պաշտօնակցաց կ'ապահովէր զանոնք Անգլիոյ բարեացակամութեան մասին, այս երեք դիւանագէտք կը բանակցէին ո՛նպիսի ծանուցագրոյ մը հիման վրայ, որ մէջ տեղ չի կար : Մինստէր կոմսը չէր յանձնած ծանուցագիրը. կոմս Հէրպէրդ Պիզմարք, որ եկած էր իմանալու թէ Լորտ Կրանվիլ ինչո՞ւ համար չէր պատասխաներ, հարցուցած չէր Լորտ Կրանվիլի թէ ստացա՞ծ էր այդ հռչակաւոր ծանուցագիր, ոչ ալ Մինստէր կոմսին հարցուցած էր

—= 24 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԽԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ՀԱԶԱՐ ՈՏՆԱՉԱՓ ՕԴԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ճամբուն վրայ շատ տեղ խաչեր տնկուած էին, յաճախակի պատահած աղետալի արկածները նշանակելու համար : Ժամ երկուքին միջոցներն անհուն հորդ սարահարթ մը, տեսակ մ'անապատ, տարածեցաւ մերկ սարերու միջեւ : Օդը չոր էր, երկինք մթագոյն կապոյտ : Այդ բարձրութեան մէջ անձրեւք անծանօթ են, և շոգիները ձիւնի կամ կարկուտի կը փոխուին : Տեղ տեղ պորփիւրէ կամ երկաթաքարէ սարեր ճերմակ պատանը կը ծակէին կմախք մ'ոսկերաց պէս, և մերթ ընդ մերթ գաւարզի կամ փանաքարի կտորներ՝ օդին ներգործութեամբ բրդելով՝ վար կը թափէին խուլ դղրդմամբ, զոր գրեթէ աննշմարելի կ'ընէր մթնոլորտին անդորրութիւնը :

Սակայն ուղեւոր չոկատն, իւր քաջութեան հակառակ, ուժասպառ եղած էր : Կլէնարվան տեսնելով իւր ընկերաց պարտասումը, կը զղջար լերան մէջ այսչափ յառաջանալուն վրայ : Ռօպէրթ պատանեակն ակռան կը սեղմէր յոգնութեան դէմ, բայց ոչ ևս կրնար յառաջ երթալ : Ժամ երեքին, Կլէնարվան կանգ առաւ :

—Հանգչիլ պէտք է, ըսաւ տեսնելով որ ուրիշ մէկը չպիտի ընէր զայս առաջարկ :

—Հանգչի՛լ, պատասխանեց Բականէլ, բայց ապաստարան չունինք :

—Եւ սակայն անհրաժեշտ է, գո՛նէ Ռօպէրթի համար :

—Բայց ոչ, Միլորտ, պատասխանեց քաջասիրտ տղան, ես կրնամ տակաւին քալել . . . մի՛ կենաք ինձ համար . . . :

—Քեզ կը գրկեն կը տանին, տղա՛ս, ըսաւ Բականէլ, բայց պէտք է անպատճառ լերան արեւելեան զառիվայրը հասնիլ, ուր կրնանք թերեւս ապաստան հիւղակ մը գտնել : Տակաւին երկու ժամու չափ քալել պարտինք :

—Դուք ալ այս կարծիքէ՞ն էք :

—Այո՛, պատասխանեցին իւր ընկերք :

Միւլրատի աւելցուց .

—Տղան ես կը տանիմ:

Եւ արեւելեան կողմն երթալ սկսան : Տակաւին երկու ժամ վեր ելան սոսափելի դժուարութեամբ : Միշտ կը վերելակէին լերան վերջին կատարն հասնելու համար : Օդին անդայտացումն սկսաւ այն դժնդակ մղձուկն յառաջ բերել, զոր «բունա» կ'անուանեն : Արիւնը կը ծորէր իրենց լնտերուն և շրթանց մէջէն՝ ի հզօր հաւասարակշռութեան, և գուցէ իսկ ձիներուն այդ նեղութեամբ, որք մեծ բարձրութեան մէջ կ'ապականեն մթնոլորտն : Հարկ եղաւ օդին խստութեան պակասը լցնել յաճախ շունչ առնելով, և արեան շրջաբերումը փութացնել, որ ոչ նուազ կը յոգնեցնէր զանոնք՝ քան ձիւնէ բիթեղներուն վրայ սրեգական ճառագայթից ցոլացումը : Ինչ և լինէր այս քաջասիրտ մարդոց կամքն, եկաւ վերջապէս այն վայրկեանն, ուր ամէնէն հուժկուները տկարացան, և գլխու պտոյտը, լերանց այդ սոսափելի հիւանդութիւնն, ոչ միայն նոցա ֆիզիքական ոյժը ջախջախեց, այլ և բարոյական կորովն: Այս տեսակ յոգնութեանց դէմ մաքառիլ կարելի չէ: Շատ չանցած՝ անկումներն յաճախեցան, և ընկղները ծունկերնուն վրայ քսուելով կը յառաջանային :

Արդ՝ ուժասպառութիւնը վերջ պիտի տար այս չափազանց երկար վերելման, և Կլէնարվան չէր կրնար առանց սոսափի դիտել ձիներուն անչափութիւնն, այն հսաբարձ վերնագաւառին մէջ մնացած անտանելի ցուրտն, այն ափափոյ սարերէն վեր ելնող մէգը, գիշերուան համար ապաստարան չգտնուիլը : Յանկարծ հազարապետը կեցուց զայն, և հանդարտ ձայնիւ.

—Հիւղա՛կ մը, ըսաւ :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԷՋ Ի ՔՈՐՏԻԼԻԷՐԷ

Մաք Նապպէն զատ ուրիշ « և իցէ մարդ՝ հարիւր անգամ պիտի անցնէր այդ հիւղակին քովէն, շուրջէն և մինչեւ իսկ վրայէն՝ առանց նորա գոյութենէն կասկածելու : Ձեան ծածկոյթին մէկ ուռոյցն հազիւ կ'արտօպէր զայն շրջակայ ժայռերէն : Հարկ եղաւ մաքրել զայն ձիւներէն : Կէս ժամու յամառ աշխատութենէ մը յետոյ, Ուիլսըն և Միւլրատի կրցին բանալ «քաղաքայ»ին (տնակ) մուտքն, և չոկատը փութաց անոր մէջ ապաստանիլ:

Այդ քաղաքա, զոր Հնդիկները կառուցած էին, «առապներով» (արեւու տապով թրծեալ տեսակ մ'աղիւս) շինուած էր. խորանարդ ձեւ մ'ունէր, մէկ մի դէմքը տասն երկու ոտնաչափ, և մեծահասակ բասալտաքարի մը կատարին վրայ հանգչած էր : Քարէ սանդուղ մը կար դրանը քով հասնելու համար, որ միակ լուսանցոյցն էր տաղաւարին, և թէպէտ յոյժ անձուկ էր, բայց և այնպէս բուքն ու ձիւնը գիտէին մուտ գտնել հոն :

Տասն մարդ դիւրաւ կրնային ապաստանիլ անոր մէջ. և թէպէտ պատերն անձրեւաց եղանակին մէջ անթափանց չէին մնացեր, գոնէ կրնային քիչ մը պաշտպանել ցուրտին սաստկութեան դէմ, զոր ջերմաչափը զրոյէն տասն աստիճան վար կը ցուցնէր : Սակէ զատ, տեսակ մը վառարան կար խեղճօրէն շինուած աղիւսէ խողովակով, որոյ մէջ ուղեւորք կրնային կրակ վառել և դուրսի օդին խստութեան դէմ մաքառիլ :

—Ապաստանի օթեւան մը, ըսաւ Կլէնարվան, եթէ ո՛չ հանգիստ, գո՛նէ բաւական : Նախախնամութիւնը մեզ առաջնորդեց, և պարտինք գոհութիւն մատուցանել նմա :

—Ի՛նչ կ'ըսէք, պատասխանեց Բականէլ, պալա՛տ մ'է . միայն պահակորդք և պալատականք կը պակսին, սքանչելապէս կրնանք հանգչիլ աստ :

—Մանաւանդ երբոր լաւ կրակ մը բոցեր արձակէ վառարանին մէջ, ըսաւ Թօմ Աւսթին, վասն զի, թէեւ նօթի ենք, ցուրտէն ալ ոչ նուազ կը մրսինք : Իմ մասիս, փայտի լաւ տրցակ մը՝ մսի կտորէ մ'աւելի ուրախ կ'ընէ զիս :

—Արեմն, Թօ՛մ, պատասխանեց Բականէլ, կը ջանանք վառելիք գտնել:

—Վառելի՜ք Քորտիլիէրի գագաթին վրայ, ըսաւ Միւլրատի գլուխը տարակուսաբար ցնցելով:

—Որովհետեւ վառարան մը շինած են այս հիւղակի մէջ, պատասխանեց հազարապետն, հաւանաբար վառելու բան մ'ալ պարտի գտնուիլ աստ :

—Մեր Մաք Նապպ բարեկամն իրաւունք ունի, ըսաւ Կլէնարվան . դուք պատրաստեցէք ճաշն, ես երթամ փայտահարութիւն ընեմ:

—Ես ալ կ'ընկերանամ ձեզ Ուիլսընի հետ, պատասխանեց Բականէլ :

—Ինձ ալ պէտք ունի՞ք . . . ըսաւ Ռօպէրթ ոտքի վրայ ելնելով:

—Ոչ, դու հանգչէ, քա՛ջ տղաս, պատասխանեց Կլէնարվան : Դու այր պիտի լինիս այն հասակի մէջ, ուր այլք տղայ են տակաւին :

Կլէնարվան, Բականէլ և Ուիլսըն դուրս ելան քաղաքայէն : Ժամն իրիկուան վեցն էր : Ցուրտը սաստիկ կը խծէր, հակառակ մթնոլորտին բացարձակ հանդարտութեան : Երկինքի կապոյտը կը մթագնէր արդէն, և արեւն իւր վերջին ճառագայթներով կը քերէր Անտեան սարահարթի՝ բարձր կատարները : Բականէլ, իւր ծանրաչափին հետ առած լինելով, նայեցաւ որ սնդիկը 0,495 հազարամեթրի վրայ կը կենար : Ծանրաչափական սիւնակին ճնշումը տասն-մէկ հազար եօթն հարիւր ոտք բարձրութեան կը պատասխանէր : Ուստի Քորտիլիէրներուն այս գագաթ ինն հարիւր տասն մեթր պակաս էր Մոն-Պլանի բարձրութենէն: Եթէ այս լեռներ Զուիցերիոյ հսկային վրայ գտնուած դժուարութիւններն ունենային, եթէ փոթորիկներն ու պտուտկեալ հովերը միայն խուժէին անոնց դէմ, ուղեւորաց ոչ մին կրնար անցնիլ Նոր-Աշխարհի մեծ գօտին :

Կլէնարվան և Բականէլ, պորփիւրէ բլրակի մը վրայ հասնելով, իրենց աչքն հորիզոնին ամէն կողմը պտըտցուցին : Քորտիլիէրի սարերուն կատարն էին, և քառասուն քառակուսի մղոններու վրայ կը նայէին : Արեւելեան կողմէն լերան կողերը մեղմ զառիվայրներ ունէին, որոց վրայէն ջրեղանք գիրենք թող տալով վար կը սահէին քանի մը հարիւր ճողաչափ տեղ : Հեռուէն, շարժական քարերու երկար շարեր՝ լեռան սահուն սառոյցներէն մղուելով՝ քարակոյտերու անհուն գիծեր կը կազմէին : Արդէն Քոլորատոյի հովիտը կը խեղդուէր հետզհետէ բարձրացող ստուերի մը մէջ, զոր արեւուն խոնարհումը կ'արտադրէր : Երկրին ցցուեալ մասերը, բարձրաւանդակները, սարերն ու ասեղներն, որք արեւուն ճառագայթներով լուսաւորուած էին, աստիճանաբար կը մարէին, և մութն հետզհետէ կը տիրէր Անտեանց արեւմտեան գրեթէ բոլոր կողին վրայ :

(Շարունակելի)

թէ յանձնած էր զայն ում որ անկ էր։ Ի մի բան, երեք գլխաւոր դէմք իրենց մէջ ծանուցագրոյ խօսքը բնաւ չեն ըրած. այլ թէ ոչ, թիւրիմացութիւնը շուտով կը յայտնուէր։ Եւ սակայն, «մայիս 5ի ծանուցագիրը» կարեւոր էր. ըստ որում այդով Պիզմարք իշխանը կ'ըսէր Անգլիոյ թէ, եթէ Գերմանիոյ հետ չհամաձայնի, Գերմանիա պիտի պարտաւորի համաձայնիլ Ֆրանսայի հետ։

Լորտ Կրանվիլի բացատրութեանց նայելով, յիշեալ ծանուցագիրը Պիզմարք իշխանը Մինստէր կոմսին ղրկած պէտք է լինի՝ ոչ եթէ Անգլիոյ Արտաքին գործոց նախարարին հաղորդուելու, այլ դեսպանին մասնաւոր հրահանգ մը լինելու համար։ Ասոր ըսելիք չկայ. բայց ծագած շփոթութենէն կ'երեւի թէ, եթէ ոչ իշխան Նախարարապետը, գէթ իւր Լոնտոնի ներկայացուցիչը պարագային պահանջմանց համաձայն չէ վարուած բոլորովին։

Այս միջադէպ մասնաւոր կարեւորութիւն ստացաւ ա՛յն պատճառաւ մանաւանդ որ կասկածուեցաւ թէ Պիզմարք իշխանը նոր խաղ մը խաղցած էր անգլիացի նախարարաց։ Բայց Լորտ Կրանվիլ այնպիսի երկիւղ մ'ունենալ չթուիր, իւր գոհ սրտով տուած բացատրութիւններէն դատելով։

* * *

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ. Անգլիոյ Երեսփոխանաց Ժողովոյն վերջին նիստերէն միոյն մէջ Պ. Պուրք ծանոյց թէ պիտի հարցանէ Նախարարութեան թէ մինչեւ ե՞րբ անգլիական դեսպան մը չպիտի գտնուի Կ. Պոլսոյ մէջ, երբ քաղաքականութեան վիճակն ամեն ժամանակէ աւելի կարեւոր է հոն։

* * *

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. Միւզիւրիս փաշա Բ. Դրան կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց առ Լորտ Կրանվիլ, որ մեծ Տէրութեանց հաղորդած էր Կ. Պոլսոյ անգլ. դեսպանատան քարտուղար Պ. Բէնթամի տեղեկագիրն, ի մասին այն անիրաւութեան զոր Պուլկարիա կը գործէ իսլամ բնակչաց կալուածներու խնդրոյն մէջ։ Լորտ Կրանվիլ նոյն առթիւ հրաւիրած էր Տէրութիւններն համաձայնութիւն մը գոյացնել, Պուլղարիոյ մահմէտական հպատակաց իրաւանց պաշտպանութեան համար։

* * *

ԱՆԳԼԻԱ. Ի Կլուսէսդըրշայր տեղի ունեցած ընտրութեան մը մէջ, Ազատականք յաղթուեցան և Պահպանողականք յաջողեցան իրենց ընտրելին ընտրել տալ։ Ազատական Երեսփոխան մը կառավարական պաշտօն ընդունած ըլլալով, ըստ սովորութեան հրաժարած էր Երեսփոխանութենէ։ Ազատականք չկրցին նորա տեղ Ազատական մ'ընտրել նորէն։ Այս դէպք բացորոշ նշան մը կը համարուի թէ Նախարարութեան արտաքին աշխարհավարութիւնը կը պարսաւուի ժողովրդեան մէջ։

* * *

ԿՈՄՍ ՀԷՐՊԷՐԴ ՊԻԶՄԱՐՔ. Կը ծանուցուի թէ Վիլհէլմ Կայսր ջերմապէս շնորհաւորեր է զՊիզմարք իշխան՝ իւր որդւոյն ի Լոնտոն կատարած պաշտօնին կատարեալ յաջողութեանն համար։ Կոմս Հէրպէրդ Անգլիա գնացած էր՝ ծանուցանել Նախարարութեան թէ Վիլհէլմ Կայսրը սրտանց կը բաղձայ վերահաստատման մտերմական յարաբերութեանց ընդ մէջ Անգլիոյ և Գերմանիոյ։ Կոմս Հէրպէրդի այցելութեան կը վերագրուի յարաբերութեանց բարւոքումն երկու ազգերուն մէջ։

* * *

ԱԼԶԱՍ-ԼՈՒԷՆ. Ոստիկանութիւնն ի Ստրազպուրկ ծանուցած է Ալզաս-Լոռէնի երիտասարդութեան՝ զգուշանալ օտարազգի զինուոր գրող մարդոցմէ, որք այս միջոցիս Եւրոպիոյ զանազան կողմերը կը շրջին՝ լեգէոնական զինուորներ գրելու ի հաշիւ Անգլիոյ։

* * *

ԻՇԽԱՆ ՊԻԶՄԱՐՔ. Առաջիկայ ապրիլ 1ին Պիզմարք իշխանը պիտի լրացնէ իւր 70րդ տարին, և այս առթիւ ազգային մեծ ցոյց մը պիտի լինի Պերլինի մէջ։ Հանդիսին ծախուց համար սկսուած հանգանակութիւնն այժմէն անցած է 700,000 մարքը. (մէկ մարք իբր 5 ղրշ.) Նմանը չտեսնուած շքեղութիւն մը պիտի ունենայ հանդէսը, մասնաւոր ջահերով թափօրն, որուն պիտի մասնակցին բանակը, քաղաքացիք, ընկերակցութիւնք, ուսանողք, արուեստագէտք, եայլն։

* * *

ՀՐԷԱՅՔ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆ. Պապն արտօնեց Հրէի մը ամուսնութիւնը քրիստոնեայ աղջկան մը համար։ Առաջին անգամն է որ Վատիկան կուտայ այսպիսի արտօնութիւն մը։ Երբեմն Պապերն արտօնած են Քրիստոնէից և Իսլամաց կամ Հեթանոսաց ամուսնութիւնն, երբ հաւատոյ տարածման շահը զայս կը պահանջէր։ Բայց Հրէից հետ ամուսնութիւնն երբեք չէր արտօնուած։ Առաջին անգամ այս շնորհը վայելող Հրեայն է Պ. Ալեքսանդր Բոբեր մեծահարուստ կալուածատէրն ի Հունգարիա, որ կ'ամուսնանայ Օր. Պլանշ տը Բաթրոնէ Մարքէզի ազնուական քրիստոնեայ օրիորդին հետ։ Պ. Բոբերի կալուածոց վրայ 27 կաթոլիկ երէցներ պաշտօն կը վարեն, զորս Պ. Բոբեր կը կարգէ և կը պահպանէ. որովհետեւ Հունգարիոյ մէջ կաթոլիկ Եկեղեցին ինքնօրէն է։ Այս իրողութիւն ներելի համարել տուած է բացառութիւն մը։ Պ. Բոբեր, սակայն, բացէն ալ 200,000 ֆիօրին տուեր է Վատիկանի։ Հետաքրքրաշարժ է տեսնել թէ այնչափ հարուստ չեղող Հրեաներ ալ եթէ քրիստոնեայ (կամ կաթոլիկ) աղջիկ առնելու համար արտօնութիւն խնդրեն, Պապը կը բարեհաճի՞ արտօնել։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԱԿՈՒՄՆ

ՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ Ի ԿԱՒԿԱՍԻԱ

Երէկի սուրհանդակով մեր Բեդրպուրկէ և Մոսքուայէ ստացած ռուսերէն թերթեր կը հրատարակեն «Հիւսիսային Հեռագրական Գործակալութեան» Տփղիսէ քաշած մէկ հեռագիրն, որ կը ծանուցանէ թէ, «Կաւկասիոյ ընդհանուր կառավարչին և «Կաւկասիոյ վարժարանաց պետական «ընդհանուր տեսչին՝ Պ. Եանովսքիի՝ «կարգադրութեամբ, փետր. 23 ին և «25 ին հարկ եղաւ փակել Հայոց ու«սումնարաններն, որք եկեղեցեաց և «թեմերու եկամտով կը պահպանուէին։ «Այսպիսի տնօրէնութեան մը դիմելու «պատճառն այն է որ Էջմիածնի Սի«նոդը կը մերժէր 1884 տարւոյ փետր. «16ի օրէնքն. Ըստ կարծեաց Սինոդի, «Հայոց հոգեւոր և թեմական վարժա«րանաց մէջ միայն Ամենայն Հայոց Կա«թողիկոսին ձեռնհասութեամբ կարելի «է փոփոխում մուծանել։»

Առաջիկայ թիւերով առանձին յօդուածներով պիտի խօսինք այս ծանր խնդրոյն նորագոյն և ծանրագոյն երեւոյթին վրայ։

ԿԱԹՈԼԻԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՅՔ

Մօնիթէօր տը Ռոմ Վատիկանի թերթը «Արեւելեան գործոց քաջահմուտ քաղաքագէտէ» մը առնլով, կը հրատարակէ յօդուած մը, որ տեղեկութիւններ և խորհրդածութիւններ կը պարունակէ «Արեւելքի մէջ Կաթոլիկութեան ծաւալման» վրայ։

Յօդուածագիրը կ'ըսէ. «Հայաստանէն առնուած լուրերն յոյժ մխիթարական են։ Կաթոլիկութիւնն անդ կը յառաջդիմէ զարմանալի արագութեամբ մը։ Մեծ, ինչպէս նաև Փոքր Հայաստանի մէջ, Կաթոլիկ Միսիոնարներուն գործն արդիւնաւոր կը հանդիսանայ։ Ամբողջ գիւղեր Կաթոլիկ վարդապետներ կը խնդրեն և կը մտնեն ի ծոց Կաթոլիկութեան։ Գլխաւոր քաղաքաց մէջ, ընտանիքներ խումբ խումբ կը թողուն հերձուածն, և կը միանան Հռոմայ Եկեղեցւոյն հետ։»

Յօդուածագիրը կրօնային ծաւալման այս յառաջդիմութեան երկու պատճառ ցոյց կուտայ։ Մին սա է թէ Լէոն ԺԳ. Պապն հասկցած է թէ Լատին Միսիոնարներ գործածելով յաջողիլ կարելի չէր։ Հայք, Յոյնք, Պուլկարք կը փափաքին կաթոլիկ լինել, բայց ոչ լատին։ Ուստի, Պապն հրահանգներ տուած է որպէս զի կաթոլիկութիւնը տեղային ծէսերու աւելի համաձայն եղանակաւ ի գործ դրուի, բնիկ Կաթոլիկ Միսիոնէրներու ձեռամբ. Պապն այս մտօք քաջալերեց արեւելեան Կաթոլիկ հասարակութիւնները։

Յօդուածագիրը կաթոլիկութեան ծաւալման երկրորդ պատճառ կը համարի բնիկ (հայ, յոյն ևն.) կղերին տկարութիւնը, կազմալուծութիւնն և կարգապահութեան ոգւոյն արեւելեան եկեղեցեաց մէջ զգալապէս տկարանալը։ «Անշուշտ, կ'ըսէ, դեռ հեռի ենք այն ժամանակէ, ուր Հռոմ, Կ. Պոլիս, Էջմիածին, և Դամասկոս կաթոլիկութեան սրբազան կապով միացեալ պիտի լինին. բայց դէպքերը կը քալեն շարունակ. ամեն օր քար մը կ'իյնայ արեւելեան հին Եկեղեցեաց քայքայեալ շէնքէն։»

Ի վերջոյ, յօդուածագիրը կը յայտնէ թէ անկրօնութիւնն և ծայրայեղ բողոքականութիւնն զգալի յառաջդիմութիւններ կ'ընեն արեւելեան ժողովրդոց մէջ, զորս կաթոլիկ եկեղեցին միայն իւր հարազատութեամբ, իւր կղերին սրբութեամբ և իւր եպիսկոպոսաց հմտութեամբ, կարող է փրկել այդ մեծ վտանգէն։

Ազգ. Վարչութեան Կրօն. Ժողովն գումարեցաւ երէկ ի Ղալաթիա ընդ Ատենապետութեամբ Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոսի Նար-Պէյ և յետ քանի մը մասնաւոր խնդրոց կարգադրութեան, հետեւեալ տնօրէնութիւններն ըրաւ.

1. Որովհետեւ Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Թաղ. խորհուրդն ու ժողովրդական հանրագիր մը բողոք կը բառնային նոյն թաղի քահանայական դասուն ներկայացուցած չորս ընծայացուաց ձեռնադրութեան դէմ, Ժողովն հարկ գտաւ Յանձնաժողով մը կազմել, պաշտօն տալով նմա որ Սամաթիոյ և Նարլըգաբուի Թաղ. խորհուրդները յառաջիկայ հինգշաբթի օր ի ժամ 6 կոչէ յԱզգ. Պատրիարքարան և ջանայ իրաւախոհութիւն մը գոյացնելով արդիւնքը տեղեկագրել։

2. Սամաթիոյ Եէնիմահալլէի Թաղ. խորհուրդն ու ժողովրդական հանրագիր մը կը խնդրեն որ իրենց Ս. Յակոբ եկեղեցւոյն վրայ ևս քահանայի մը ձեռնադրութեան հրաման տրուի, քանի որ Սամաթիոյ քահանայք չեն հովուեր այժմ իրենց թաղը. Ժողովը վերոյիշեալ Յանձնաժողովոյն յղեց սոյն խնդիրն ևս։

3. Տ. Կարապետ վարդապետ Բաղրատունի խնդրած լինելով որ մինչեւ ցուղեւորումն իւր ի Տիգրանակերտ մնայ տակաւին ի Նէտիկ Փաշա, Ժողովն ըստ այնմ թոյլատրեց որ շարունակէ զիւր քարոզչական պաշտօն. իսկ Տ. Վահան վարդապետի յանձնարարեց որ ընդունի Պալատի քարոզչական պաշտօնը։

4. Շիշլիի գերեզմանատան Կարգադիր Յանձնախումբը խնդրած էր յատուկ շրջաբերական մ'ուղղել բոլոր Թաղերուն, յորդորելու համար զժողովուրդն որ դիմեն Յանձնախմբին և ճշդեն ըստ օրինի իրենց ննջեցելոց թաղերուն սահմաններն, յայտնելով թէ հակառակ պարագային մէջ Յանձնախումբն առանց այլևս սպասելու պիտի պարտաւորի զարմանն տնօրինել։

Ժողովն ընդունեց այս առաջարկ և որոշեց շրջաբերական յղել մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց բոլոր քարոզչաց։

5. Տ. Տաճատ վարդապետ Ոսկանեան՝ այսպիսի ապաշխարութեան աւուրց մէջ յանուն դաստիարակութեան պարահանդէսներու տեղի ունենալը դայթակղական նկատելով՝ առաջարկեց որ ի պաշտօնէ արգիլուին։

Ժողովն իրաւացի գտնելով սոյն առաջարկն, ընդհանուր խնդրոց օրակարգն անցուց, յառաջիկայ նիստին մէջ նկատողութեան առնլու համար։

Մօնիթէօր Օրիանթալ կ'իմանայ թէ կայսերական կառավարութիւնն Երուսաղէմի կառավարչէն տեղեկութիւն խնդրած լինելով Ամեն. Վէհապետեան Յարութիւն Սրբազանի ծագման մասին, յիշեալ կառավարչին կողմէ Բ. Դրան հաղորդուած տեղեկութիւնք կը հաստատեն թէ Նորին Ս. Պատրիարքն քրիստոնեայ ծնողքէ ծնած է։

Նոյեան Աղաւնիի մէջ կը կարդանք.

«Մեր ընթերցողներն հաւանաբար կը յիշեն վերջերս ի Շուշի Լուսաւորչական և Բողոքական Հայոց մէջ տեղի ունեցած խառնակութեան պատմութիւնը։ Սորա հետեւանքն այն եղաւ որ ժողովուրդը դատավճիռ կազմեց և ներկայացուց զայն կառավարութեան ութ լուտերական անձանց Շուշիէն արտաքսումը խնդրելով։ Այժմ մեզ կը գրեն թէ տեղւոյն լուսաւորչականք 1500 րուբլի ժողոված և յանձնած են Հայոց հոգեւոր դպրոցի Հոգաբարձուաց, վերանորոգելու համար հին տպարանը, որ դպրոցի մօտ կը գտնուի։ Յիշեալ գումարն քիչ լինելով արհեստաւոր դասը ստորագրութիւն բացած է և բազմաթիւ անձինք յօժարութեամբ կ'ըստորագրեն։»

ԼԱՅՊՑԻԿ, մարտ 9

Գերմանիոյ Հայ-Ճեմարանական ընկերութիւնն խնդրում է ձեզանից, որ եթէ կարելի է, այս երկտող գրութեան տեղի շնորհէք Արեւելք լրագրի էջերից մինում.

Ընկերութիւնն ստացաւ Պ. Հ. Վահանեանի ձեռքով Ընկերութեան նորահաստատ Գրադարանին նուիրուած զանազան անձինքներից հետեւեալ գրքերը.

Պ. Հ. Իֆէնջեանց նուիրած է «Կռունկ» ամսագրի երեք տարուայ հրատարակութիւններն ամբողջապէս. Ընդհանուր Պատմութիւն Սիմոնեանցի. Մեծ Մարդերի Պատմութիւն. Էս էլ քի Մոցիքլութիւն 2 օր. Ամուրեբեզ ▲ Գրիգոր 2 օր. Աղասիի Ազգային Ողբերգութիւն 2 օր. Նշանաւոր Արաղն 2 օրին։

Պ. Է. Մուրադեան—Միրաք և Սամուէլ Դրախտի Ընտանիք, Թորոս աղբար, Մանանայ, Հայկական յիմնակ ասուիք։

Պ. Վ. Վրաճեան—Վիշապ եւ Ոսկի Աքաղաղ։

Պ. Պերպերեան—Հերման և Տորոթէա, ըզբօսանք ժողովրդեան, Քաղաքական Տնտեսութիւն, Գեղեցիկն և Գեղարուեստք, որոց մասին յայտնում է վերոյիշեալ յարգելի Պարոններին իւր անկեղծ շնորհակալութիւնը։

Ընկերութեան Քարտուղար
Ս. ՏԷՐ ԳԱԲՐԻԷԼԵԱՆՑ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ազգային Տնտեսական Խորհրդոյ

1. Եէնիգաբուի Նախորդ Թաղ. խորհրդոյ պաշտօնավարութեան հաշուեցոյցն, որ կսկսի 1883 յունիս 1 է և կը յանգի ցվերջ յունիսի 1884 տարւոյ։

2. Էյուպ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Թաղային սնտուկին ելեւմից հաշուեցոյցն, որ կսկսի 1884 յունուար 1 է եւ կը յանգի ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ։

3. Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ Նախորդ Թաղ. խորհրդոյ պաշտօնավարութեան հաշուեցոյցն, որ կսկսի 1881 օգոստ. 1 է և կը յանգի ցվերջ յունիսի 1883 տարւոյ։

4. Սամաթիոյ Նոր Թաղի եկեղեցւոյ Թաղային սնտուկին միամեայ ելեւմից հաշուեցոյցն, որ կսկսի 1884 յունուար 1 է և կը յանգի ցվերջ դեկտեմբեր ամսոյ։

5. Գնալը կղզիի եկեղեցւոյ և վարժարանին ելեւմից հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1884 յունուար 1 է և կը յանգի ցվերջ դեկտեմբեր ամսոյ։

6. Խասգիւղի Թաղ. խորհրդոյ պաշտօնավարութեան հաշուեցոյցն, որ կ'սկսի 1884 յունուար 1 է եւ կը յանգի ցվերջ դեկտեմբերի նոյն տարւոյ։

Ըստ օրինի Տնտեսական խորհրդոյ ներկայացուած և յիշեալ վեց հաշուեցոյցներու յար եւ նման մէն մի օրինակը նոյն թաղերու եկեղեցեաց բակն ի տես թաղեցւոց կախուած է։

Տնտեսական խորհուրդն սոյն պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ Պատուարժան Թաղեցւոց, որ իրենց Թաղին վերաբերեալ հաշուեցոյցին վրայ ո՛ր և է բողոք կամ դիտողութիւն՝ եթէ ունին, Թուականէս մինչև քառասուն եւ մէկ օր, գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտեսական խորհրդոյ։

Հետեւաբար սոյն պայմանաժամին լրումէն յետոյ որ և է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

28 փետր. 1895 (Կնք.)

Խասգիւղի «Աղքատաց Խնամակալութիւն» շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ հետեւեալ մեծահոգի նուիրատուաց անուանքն որք բարեհաճած են Ս. Ծննդեան առթիւ քաջալերել Խնամակալութիւնն իւրեանց նուէրներով.

Գրիգոր էֆ. Շամտանճեան 108 ղր., Աբիկ էֆ. Ունճեան 100 ղր., Սերովբէ էֆ. Կիւլպէնկեան 60 ղր., Համբարձում էֆ. Գազազեան 20 ղր.։—Զգոն էֆ. Հաջարեան 20 ղր.։ Գումար 308 ղր.։ Յարութիւն էֆ. Սարաֆեան 35 օխա միս, Յարութիւն էֆ. Արսլանեան 35 օխա միս, Կարապետ էֆ. Հայրապետեան 400 պէյթիկ հաց, Բանայոթ էֆ. (հացագործ) 70 հաց, Ֆիլիպ էֆ. (հացագործ) 40 հաց, Միացեալ Ընկերութիւնք 28 ձեռք ճերմակեղէն։

Վերոյիշեալ նուէրներով և բաժանորդաց բաժնեգներով, Խնամակալութիւնը Ս. Ծննդեան առթիւ 110 Աղքատ ընտանեաց, հաց, միս, բրինձ և ճերմակեղէն բաշխած է։

Խնամակալութիւնը պարտք կը համարի նաև յայտնել իւր մասնաւոր շնորհակալիքն, Տօքթէօր Փափազեան և Տօքթէօր Աճէմեան էֆէնտիներուն, որք ամեն առթիւ յօժարած են ձրիաբար այցելել փութով դարմանի կարօտ աղքատ հիւանդներն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝

Արժնական խորհրդոյ անդամ Հիլմի էֆէնտի՝ Հաշուակալութեան դիւանի անդամ անուանեցաւ և Եմմական քննիչ Շերէֆ էֆէնտի՝ Ափր. Տրիպոլսոյ գաւառին հաշուակալ,

Ուլայի աստիճանով երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Միջերկրական կղզեաց գաւառին հաշուակալ Խայրի պէյի։

Նախընթաց իրիկուն Կայս. պալատան մէջ ի պատիւ Ռումանական նախորդ դեսպան Պ. Մավրոյէնիի տըրուած հացկերոյթէն առաջ, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան ընծայել Ն. վսեմութեան։

Կը լսենք թէ կը խորհուի Օսմ. պատուիրակութիւն մը ղրկել ի Պէրլին, Պիզմարք իշխանին 70րդ. տարեդարձին առթիւ։

Բ. Դուռն համաձայնելով աւստրիական կառավարութեան փափագանաց, հաւանութիւն տուած է որ ի Թուրքիա ներմուծեալ աւստրիական ապրանքներէն ըստ արժէքին % 8 մաքսատուրք առնուի։

Թէպէտեւ որեւէ պաշտօնական ղեկուցում չկայ դեռ Անգլիոյ Թագուհւոյն երրորդ որդւոյն՝ Քոննոթի դքսին ի Կ. Պոլիս ուղեւորութեան նկատմամբ, սակայն կ'երեւի թէ Ն. Բարձրութեան վերադարձի (Քոննոթի Դուքսն Հնդկաստան կը գտնուի այժմ) ծրագրոյն մէջ կը գտնուի այս ուղեւորութիւն։ Յառաջիկայ ապրիլ 12ին դուքսն Աղեքսանդրիա կ'սպասուի ուստի մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Դիւրին է ըմբռնել թէ, կ'ըսէ Էքսփրէս, ինչ պատճառաւ պաշտօնական ղեկուցում չէ ղրկուած այս մասին, ըստ որում Եւրոպիոյ քաղաքականութեան արդի կացութեան մէջ կրնայ այնպիսի դէպք մը պատահիլ որ իշխանը փոփոխէ իւր ուղեւորութեան յատակագիծը։ Պաշտօնապէս չծանուցուած ուղեւորութենէ մը հրաժարիլ դիւրին բան է, մինչ պաշտօնապէս ծանուցուած բան մը թողուլ անպատշաճ է։ Այս տեսութեամբ ահա պաշտօնական ղեկուցում չկայ։ Քաղաքական հորիզոնը պայծառանալ կ'սկսի, և եթէ իրականանան այս առթիւ ծագած յոյսերն, հաւանականաբար քանի մ'օրէն որոշ տեղեկութիւն մ'առնուի Քոննոթի դուքսին ուղեւորութեան նկատմամբ։

Թարիգ լրագիրը կը հերքէ լրագրաց ոմանց այն լուրը թէ Պուլղարիոյ Օսմանեան Քոմիսէր Նիհատ փաշա ոստիկանաց հսկողութեան ներքեւ սահմանագլխէն դուրս պիտի հանուի։

Սերպիոյ կառավարութիւնն արգիլած է որ Պուլղարիայէն Օսմանեան հող փոխադրելի զէնքերն սերպիական հողէն անցնին։

Ամսոյս 12ին Թէհրանի մէջ պիտի տօնուի պարսկաց Նէվրուզի տօնը։ Այս հանդէս այս տարի արտասովոր շքով պիտի կատարուի և տեսակ մը քաղաքական հանգամանք պիտի ունենայ։ Կը կարծուի թէ Պարսից կառավարութեան մէջ կարեւոր բարենորոգումներ տեղի պիտի ունենան և պաշտօնական փոփոխութիւնք պիտի լինին։ Վեհ. Շահն այս անգամ իւր դեսպաններէն շատերն իւր քով կոչած լինելով, Կ. Պոլսոյ դեսպան Միրզա Մոհսին Խան միայն հրաւիրեալ չէ։ Այս արտասովոր տնօրէնութիւն տեսակ մը զարմացում պատճառեր է Թէհրանի արքունեաց մէջ։

Ինչպէս որ արդէն ծանուցած էինք Ռումանական նորընտիր դեսպան Պ. Կիւքա մայրաքաղաքս հասաւ երէկ առաւօտ։

Ալպանիայէն առնուած նորագոյն լրոց նայելով, Վէյսէլ փաշա Բրիզրէնի մօտ է տասներկու թաբուր հեծելազօրաց գլուխն անցած։ Խաղաղութիւնը կը վերսկսի այդ քաղաքին և շրջակայից մէջ, և կը կարծուի թէ ղրկուած այս զօրութեանց շնորհիւ, վերջերս անդ պատահած շփոթութիւնք բոլորովին պիտի անհետանան։

Ռուսական դեսպանատան առաջին թարգման Պ. Իվանոֆ երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս վերադարձաւ Բեդրպուրկէն։

Այս ուրբաթ օր Վիէննայէն մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատան ուղղեալ հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ ընդհանուր հիւպատոս Պ. Հաան իւր կառավարութեան կողմէ պատուիրակ կարգուած է Սուէզի ջրանցքին նաւարկութեան խնդրոյն համար ի Փարիզ գումարեալ միջազգային դեսպանախորհրդոյն մէջ։

Այս հրամանին վրայ, Պ. Հաան փութաց շաբաթ օրը մեկնիլ մայրաքաղաքէս։

Թուրքօ-Սերպիական երկաթուղեաց ընկերութիւնն իւր պայմանագրութեան համաձայն, կայսերական կառավարութեան վճարեց քառորդն այն գումարի զոր յանձն առած է վճարել աշխատութեան ձեռնարկելէ առաջ։

Ղալաթիոյ յոյն թերթերը բազմաթիւ հանրագրոց և հեռագրական ուղերձներու պատճէնները կը հրատարակեն զորս Կրետէի և Սամոսի յոյնք երեւելիք ղրկած են առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն՝ Մակեդոնիոյ յոյնաբնակ և պուլղարաբնակ խառն թեմերու խնդրոյն առթիւ։ Ստորագրեալք ամենայն անկեղծութեամբ գիտել կուտան որ եթէ այդ թեմերուն համար Պուլղար Մետրոպոլիտը կարգուին (զորս Ֆեների Պատրիարքարանը չուզեր ճանչնալ) մեծ վնաս պիտի պատճառուի յիշեալ Պատրիարքարանին տրուած առանձնաշնորհմանց, միանգամայն մեծ յուզում պիտի պատճառէ դարձեալ և պիտի կարենայ մինչեւ իսկ վտանգ մը սպառնալ յոյն ժողովրդեան համար որ յանդորրութեան կ'ապրի ընդ հովանաւորութեամբ Վեհ. Սուլթանին։

Օսմ. Հանրային պարտուց վարչութեան ներկայ տարւոյ փետրուար ամսոյ մէջ գանձած գումարն է՝ մօտաւոր հաշուով մը, 155,776 օսմ. ոսկի։ Այս գումարին մէջ են՝ Բէժիի կողմէ վճարեալ 62,500 ոսկին և Արեւելեան Ռումէլիի հարկն, 14,516 ոսկի։ Անցեալ տարւոյ փետրուար ամսոյ հասոյթն եղած էր 142,789 ոսկի, որով 12,987 ոսկւոյ աւելութիւն մը կը նշմարուի այս տարի։

Պրուսայէն առնուած նամակներ կը ծանուցանեն թէ ծաղկախտը բազում կոտորածներ կ'ընէ այդ գաւառին մէջ։

Արեւելեան Ռումէլիի քանի մը կողմերն երկաթուղի շինելու համար այդ գաւառի կեդրոնական ժողովոյ տուած որոշումն, որ Բ. Դրան հաղորդուած էր, ինչ ինչ պատճառներով չընդունուեցաւ և այս տնօրէնութիւն Բարձր. Մեծ Եպարքոսի կողմէն ծանուցուեցաւ կուսակալ Կավրիէլ փաշայի։

Ֆար—Բ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ՝ Մառաշէն չորս ժամու չափ հեռաւորութիւն ունեցող Ակրին գետն ամեն ձմեռ յորդելով ճանապարհը գոցելուն համար, Մարաշցի Մկրտիչ աղա անուն երեւելի Հայ մ'Օրզան գիւղի ուրիշ անձի մը հետ իրենց քսակէն 200 Օսմ. ոսկի ծախսելով այդ գետին վրայ քարաշէն հոյակապ կամուրջ մը կառուցեր են երեք կամարներով։

Բ. Դուռն այս օրերս հրաւիրեց զՍերպիա և Պուլղարիա որպէս զի իրենց կողմէ պատուիրակներ ղրկեն, երկաթուղեաց միացման համար հարկ եղած մանրամասնութեանց վրայ օսմ. պատուիրակաց հետ խորհրդակցելու համար։ Նախ հարկ է որոշել թէ սահմանագլխոց կայարաններն սահմանակից տէրութեանց պիտի պատկանի՞ն հաւասարապէս, միանգամայն պիտի կարգադրուի մաքսատանց, թղթատարութեան և հեռագրաց, և ուղեւորաց փոխադրութեան խնդիրներն։ Յայտնի է թէ հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութիւնն հրահանգ տուած է արդէն ծրագիր մը պատրաստել այս մասին։

Փիլիպէէն վերջին թղթատարով եկած Պուլղարական լրագիրք առ հասարակ դժգոհութիւն կը յայտնեն այն հեռագրոյն նկատմամբ (զոր հրատարակած ենք նախորդ թուով մը) որով մայրաքաղաքիս ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ կը հակառակէր Մակեդոնիոյ գործոց նկատմամբ գումարեալ միթինկներուն։ Սէֆէնէյէ լրագիրը մինչեւ իսկ յառաջ կ'երթայ գրուցելու թէ այս խնդրոյն մէջ Պ. Նէլիտոֆ չունի ուրիշ իշխանութիւն այլ լոկ Զարին Կ. Պոլսոյ ներկայացուցիչը նկատուելու։ Պուլղար թերթը կը յարէ թէ Պ. Նէլիտոֆ երբեք Պուլղար ազգին բարեկամ նկատուած չէ։

Այս կիրակի օր Գերմանիոյ դեսպանատան մէջ տեղի ունեցաւ ի նպաստ Սպանիոյ երկրաշարժի զոհերուն կազմակերպեալ նուագահանդէսն։

Հանդիսականաց խուռն և ընտիր բազմութիւն մը փութացած էր ներկայ գտնուիլ, և ոչ միայն նուագահանդէսի սրահն, այլ և շրջակայ սրահները լի էին երկսեռ բազմութեամբ մը, որք եթէ ոչ հանդիսատես, գէթ ունկնդիր լինել ստիպուած էին նուագածութեանց։

Նուագահանդիսին համար ընդարձակ սրահին մէկ կողմն յատկապէս դալարեօք, ծաղկօք և դրօշներով բաժանում մը հաստատուած էր, ուր կը կենային երգիչներն և նուագածուք։

Նուագերգութիւնք սկսան որոշեալ ժամուն, Մէյերպէրի Ռոպէր լը Տիապլ յօրինուածովն զոր ամբողջ նուագածուաց խումբը կը նուագէր, ընկերակցութեամբ երգողներու և որոց կ'ընկերանար Պ. Սէլվէլի՝ երգեհոնով։ Յետոյ Պ. Լանձոնի երգեց ընտիր հատուած մը, որուն կ'ընկերակցէր Տիկին Հոֆման դաշնակով։ Պ. Լանձոնի ծանօթ է երաժշտասէր անձանց իբր լաւ երգիչ մը։

Պ. Լանկէի առաջնորդութեամբ, Գերմանական Նախակրթարանի աշակերտք ընտիր հատուածներ երգեցին, նախ առանձին և ապա երգող տիկնանց և արանց հետ։ Բոլոր երգուածներն ալ լաւագոյն հատուածներ էին, որք մեծ ախորժանօք և բուռն ծափահարութեամբք ընդունուեցան ունկնդիր բազմութենէն, որ կրկնել կուտար մասամբ երաժշտաց մի քանի երգերն, ծափահարութեամբք քաջալերելով անոնց աշխատութիւնն։ Այս առթիւ Պ. Լանկէ գեղեցիկ պսակ մը ընդունեց։

Տիկին Մարինիչ նախ տխուր եղանակ մը երգեց դաշնակի ընկերակցութեամբ, և ապա նուագահանդիսին երկրորդ մասին վերջը՝ Ռոսինիի Սթապաթ

Մուրէնը, ընկերակցութեամբ նուագածուաց խմբին և բազմաթիւ արանց խմբերգութեան։ Նուագահանդիսին ամենէն նշանաւոր մասն էր Ռուպինի հանրածանօթ գործին նուագումը, որ մեծ ընդունելութիւն գտաւ հանդիսականաց կողմէ և կրկնուեցաւ։ Տիկին Մարինիչի առատաբուղխ ձայնը նուագարանաց ձայներուն և արանց երգեցուն յաղթելով, առանձին կը լսուէր որոշապէս։

Ի վերջոյ, պէտք է յիշել նաև Պ. Հոֆմանի յաջողակութիւններն որք դաշնակի ընկերակցութեամբ մեծ տպաւորութիւն ներգործեցին հանդիսականաց վրայ։ Պարտինք դիտել միայն թէ Պ. Հոֆման՝ փոխանակ ժողովրդական, թէպէտ գեղեցիկ այլ շատ պարզ եղանակներ ընտրելու, որք հանդիսաւոր կերպիւ նուագուելու համար չեն յօրինուած, լաւագոյն կը լինէր ընտրել յատկապէս նուագահանդէսներու համար յօրինեալ եղանակներ որք աւելի կը յարմարին ջութակի վրայ։

Վերջապէս, ամեն կերպ յաջողութիւն և ընդունելութիւն գտաւ այս ձեռնարկ։

Կայսերական իշխանազունք թէպէտ չկրցան ներկայ գտնուիլ, սակայն Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Մէհմէտ Սէլիմ էֆէնտի 40 և Շէֆգէթ ու Թէվֆիգ էֆէնտիները 20 ական տոմսակ գնեցին։

Հանդիսին ներկայ մի քանի Հայեր (վասն զի պէտք է խոստովանիլ թէ հակառակ պարահանդէսներու մէջ տեսնուածին, ամեն ազգէ նուազ թուով Հայեր կը գտնուին նուագահանդէսներու մէջ) Գերմանական խմբերգութիւնները լսելով, փափաք կը յայտնէին թէ ինչո՞ւ մեր մէջ ալ երիտասարդական խումբեր չեն կազմուիր այս նպատակաւ։ Գովելի փափագ, արդարև, որուն արձագանք կ'ըլլանք և կ'ըղձանք որ իրականութիւն գտնէ, քանի որ ընտիր երաժշտութիւնն զբօսանաց լաւագոյնն է։

Քանի մ'օր առաջ 5-6 հոգի գիշեր ատեն Այնալը Չէշմէի կողմերը Նեկտար անուն խառնակեաց կնոջ մը տան դուռը կը զարնեն, բայց դուռը չբացուելուն համար զայրանալով, կ'սկսին ոտքի հարուածներ տալ դրան և ապա իրարու վրայ ելնելով կ'աշխատին պատուհանէն ներս մտնել. ասոր վրայ տան մէջ եղողներն աղաղակ կը բառնան, և չարագործներն կրակ կ'ընեն ներս, այլ ի վերջոյ կը ձերբակալուին ոստիկանութեան կողմէն։

ԻՍԹԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
ՔԱՐԱՔԵՕՅ, ՏԷՅԻՐՄԷՆ ԽԱՆ, 16

Ուր պատրաստ կը գտնուին տպագրական և վիմագրական գրաշարատանց ընդհանուր պէտքերն, ոպէս են Անգլիական, Ամերիկեան, Ֆրանսական, Պելճիական, Գերմանական ՄԱՄՈՒԼՆեր, ՆՇԱՆԱԳՐԵՐ, ՄԵԼԱՆՆեր ՔԱՐԵր, ԹՈՒՂԹեր, ՏՈՄՍեր ևն.։

ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԿԱԶՄԱՐԱՐԻ ՆԻՒԹԵՂԷՆՔ։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Պէրլին 12 մարտ

Ռոյխսանցայկէր լրագիրը կ'ըսէ թէ անգլիական եւ գերմանական կառավարութիւնք համաձայնած են խառն յանձնաժողով մը գումարման մասին, որ պիտի կենայ ի Գաբթաուն (Բարեյուսոյ Գլուխ), եւ որոյ պաշտօնը պիտի լինի քննել անգլիական հպատակաց դիտաւորութիւններն Գերմանիոյ թեւարկութեան ներքեւ դրուած երկիրներու մասնաւոր կալուածոց վրայ, Օրանժ գետին բերնին և Գաբ Ֆրիոյի միջեւ, ինչպէս նաեւ գերմանական հպատակաց դիտաւորութիւններն Անկրա-Բէքուէնայի մօտ գտնուող կղզեաց վրայ։

Գաթանէ, 12 մարտ

Երկրաշարժի բուռն ցնցում մ'զգացուեցաւ առաւօտուն ի Զաֆէրանա (Սիկիլիա), Եթնա լերան ստորոտն, բայց բնաւ վնաս չպատճառեց։

Լոնտրա, 13 մարտ

Կը հաւաստեն թէ Եգիպտոսի ելեւմտից խնդրոյն վրայ գոյացեալ համաձայնութիւնը հաստատող դաշնագրին տէրութեանց կողմէ ստորագրութիւնը պիտի լինի յառաջիկայ երկուշաբթի օր։

Պէլկրատ, 13 մարտ

Կառավարութիւնն արտօնեց սերպօ-մակեդոնական միթինկն որ մարտ 15 ին պիտի գումարի ի Նիշ։

Պէրլին, 13 մարտ

Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ պատասխանելով քանի մը լրագրաց ընթացքին որք կը ջանան գերմանական աշխարհակալութիւնը թիւր մեկնել և կասկածելի ընծայել զայն՝ Գերմանիոյ Ռուսիոյ կապող բարեկամութիւնը վրդովելու նպատակաւ, կը յարէ թէ պարզապէս երեւակայութեան արդիւնք է ըսել թէ Ռուսիա կ'ուզէ գրաւել զՀէրաթ, երբ խնդիրը միայն սպառնացեալ արտավայրեր երաշխաւորելու և աւազակութեան վերջ տալու վրայ է։

Լոնտրա, 16 մարտ

Կալլէսի իշխանն վաղայաջորդ օրը Պէրլին կ'երթայ՝ տօնելու համար Ուիլհէլմ կայսեր ծննդեան տարեդարձն։ Իրեն պիտի ընկերանայ Էտիմպուրկի դուքսն։

Տէյլի Նիւզ կը հաստատէ թէ անգլօ-ռուսական համաձայնութիւնը կը ձգտի միայն առաջքն առնել ռուս և աֆղան յառաջապահից միջեւ գժտութեան մը, եւ բնաւ չվերաբերիր գլխաւոր խնդրոյն լուծման։

Աթէնք, 16 մարտ. երկ.

Ռուտոլֆ իշխանն և Ստէֆանի իշխանուհին այս առաւօտ ընդունեցին դեսպանական մարմինն Աւստրիոյ դեսպանութեան պալատին մէջ, ուր նախաճաշեցին թագաւորին, թագուհւոյն և նախարարաց հետ։

Կէս օրէն յետոյ պիտի այցելեն թանգարաններն։ Այս երեկոյ, 140 սպասով ընթրիք արքայական պալատան մէջ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 մարտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	110	
3 » » » (վճարելի)	110	5/8
3 » Բարիզի » (պանքայի)	23	
» » » (վճարելի)	23	7 1/2

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Փօնսօլիտէ

		Դահեկան	
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի)	20	1 1/2
Պօրսային գոցուելէն վերջը	»	20	1 1/2
Բերայի մէջ	»	—	—
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	20	2 1/2
Բարձրագոյն գին	»	20	2 1/2
Նուազագոյն »	»	20	2
Կէս օրին	»	20	2
փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի ամբ. ոսկի	36	30
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » » »	20	35
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Օսմ. »	20	

Իւնիֆիէ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	75	10
Այս առտու բացուեցաւ Գ. Կ.	75	5
Կէս օրին	75	5

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սոսիեթէ Ժէնէրալ.......	Գ. Կ.	Անգլ. Լ.		3	16
Քրէտի Ժէնէրալ......	» »	Օսմ.	»	7	8
Պանք տը Գօնս............	» »	»	»	5	25
Ուս. Շանժ է վալէօր...	» »	»	»	3	30
Թրամուէյ....................	» »	»	»	277	1/2
Րումէլիի երկաթուղի			Ֆր.	47	50
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ			»	409	
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի			»	68	

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ. ...	100	
20 Ֆրանքնոց	» ...	87	20
Անգլիական ոսկի	» ...	110	8
Բոլ իմբէրիալ	» ...	90	6
Քրիմից	» ...	51	15
Ռուպլի Թղթադրամ	» ...	8	74
» արծաթ	» ...	89	20
Ֆիօրին	» ...	9	2
Մէճ. արծ. (տարբ.)........................	» ...	107	—
Վէշլից	» ...	102	35
Չինգնոց	» ...	103	75
Մէթալիք	» ...	99	
Պղինձ	» ...	—	
Թղթադրամ	» ...	—	

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Ինչպէս յայտնի է, Քիշնեւի մէջ հրէական նոր աղանդ մ'երեւան ելած էր վերանորոգիչ Րաբինովիչի առաջնորդութեամբ։ Այս աղանդը նոր սինակոկա մը բացաւ Մեսիա Յիսուս-Քրիստոսի անուամբ։ Րաբինովիչ մեծ յարգանք չվայելեր, և իւր վարդապետութիւնը քիչ հաւատացեալներ ունի. այլ մեծամասնութիւնը զինուած է նորա դէմ։ Րաբինովիչի քարոզած ժամանակ բոլոր սինակոկան բոլորովին լեցուն կը լինի հետաքրքիր հասարակութեամբ որ նոյն իսկ ժողովարանի մէջ անոր վրայ կը խնդայ և ԺԸ. րդ դարու մոլեռանդը կ'անուանէ զնա։

Րաբինովիչ փոխանակ կրօնական դատողութիւններ և խօսակցութիւններ ընելու, կը յարձակի Հրէականութեան վրայ և անխնայ կերպով կը խայտառակէ Հրեաներն՝ չհաւատալ, աւազակ եւ եւ. անուանելով զայնս. նորա քարոզներն ընդհանրապէս կրօնական ոև է սկզբունք մը չունին։ Բազմաթիւ անկարգութիւնք տեղի ունեցան այս առթիւ Հրէից ձեռքով։

Հրեայ հոգեւորականութիւնը գրգռուած Րաբինովիչի քարոզներէն, ցոյց մ'ըրաւ նորա դէմ, և մտադիր էր յարձակում մ'ընելու, բայց ոստիկանութեան շնորհիւ անկարգութեանց առաջքն առնուեցաւ։ Ուրիշ անգամ ալ երբ քաղաքին մեծ փողոցէն կ'անցնէր իւր աշկերտին հետ, ամբոխի ծաղր ու ծանակին ենթարկեցաւ, որք աղաղակելով անոր ետեւէն կ'երթային։ Ոստիկանութիւնը բանտարկեց քանի մ'անձինք որք հանրային խաղաղութիւնը խանգարել կ'աշխատէին։ Օր մը Օտէսայի մէջ լուր կը տարածուի թէ Րաբինովիչ Հրեաներէն սպանուած է։ Օտէսայի լրագիրք չը հաւատալով այս լուրին՝ իրենց Քիշնեւի թղթակիցներէն հեռագրով տեղեկութիւն կը պահանջեն և պատասխան կ'ըստանան թէ Րաբինովիչ կենդանի է և բոլորովին անվնաս։ Այս լուրը հաւանաբար Րաբինովիչի բարեկամները տարածած են, որպէսզի լրագիրները նորէն սկսին խօսիլ նորա վրայ, որովհետեւ բաւական ժամանակէ ի վեր լրագիրներու մէջ բան մը չէր երեւնար Րաբինովիչի մասին։ Զնոյելով լուրի անհիմն լինելուն, յՕտէսա գտնուեցան օտար լրագրաց թղթակիցներ որք հեռագրով յայտնեցին իրենց լրագրաց այդ լուրի ճիշդ լինիլը. ի միջի այլոց Վիէննէի Ալկեմայնէ Զայթունկ լրագիրը խիստ ծանր և կծու յօդուած մը գրած է Հրէից դէմ՝ մեղադրելով զնոսա սուրբ անձնաւորութիւն մը սպանելնուն համար։ Զարմանալի է որ մեր հրեատեաց Պ. Պ. Սուվորինները, Օգլոպլինները եւ չը հաւատացին այս լուրին և Հրէից դէմ խաչակրաց արշաւանք չը հրատարակեցին։

Անցեալ շաբաթ գերմանական քարոզիչ Պ. Ֆալթին, որ իւր հովանաւորութեան ներքոյ առած է զՐաբինովիչ, բազմաթիւ հեռագիրներ ստացած է աւստրօ-ունգարական և անգլիական լրագիրներէն որք թախանձանօք կը խնդրէին մանրամասնօրէն տեղեկագրել Րաբինովիչի մարտիրոսական սարսափելի մահուան պատմութիւնը։ Քարոզիչը կ'ըսէր. «Զգիտեմ թէ պատասխանե՞մ այս հեռագիրներուն թէ չէ, միայն այն գիտեմ որ Րաբինովիչ կենդանի է և անվնաս»։ Աւստրօ-Ունգարիոյ և անգլիական լրագիրները մեծ պաշտպանութիւն կ'ընեն Րաբինովիչի, որովհետեւ նա Անգլիոյ Միսիոնարական ընկերութեան ազդեցութեան ներքեւ կը գործէ, որ առատ կուտայ անոր որպէս զի կարող լինի նոր հաւատացեալներ ձեռք բերել։

Հրէական այս նոր աղանդը նշանաւոր միսիոնար Բրոֆէսէօր Տէլիչի պաշտպանութիւնը կը վայելէ և այս առթիւ գերմաներէն և հին հրէական լեզուներով նորանոր գրքոյկներ կը հրատարակէ։ Այս նոր վարդապետութեամբ Րաբինովիչ կը հերքէ հրէական բոլոր արարողութիւններն, ծէսերն և սովորութիւնները, բաց ի շաբաթէն և զոհէն. կը հերքէ նոյնպէս Թալմուտի վարդապետութիւնը և ամենեւին չի ճանչնար զայն։ Իսկ իւր վարդապետութեան գլխաւոր կէտն այն է թէ Հրեայք պէտք չէ որ սպասեն Մեսիայի գալստեան, որովհետեւ 1884 տարի առաջ Մեսիայն Յիսուս-Քրիստոսի անձնաւորութեամբ երեւցաւ աշխարհին։

Հրէից կարծեօք այս նորաղանդներն ո'չ կատարեալ հրեայ և ո'չ կատարեալ քրիստոնեայ են. այս պատճառաւ նոցա յայտարարուած է որ եթէ նոցանէ մէկը մեռնի, թոյլ չպիտի տան Հրէից գերեզմանատունն թաղելու։ Ուստի զատ գերեզմանոց մը պիտի ունենան այսուհետեւ։

(Ռուսքի Կուրիէր)

Վարշաւիոյ լրագիրները կը հաղորդեն թէ Կաւկասիոյ գինւոյ գործածութիւնը մեծ յառաջդիմութիւն կ'ընէ բոլոնական թագաւորութեան սահմանաց մէջ։

— Հիւսիս-արեւմտեան նահանգներէն կը գրեն Նովօոյէ լրագրին. «Ռուսիոյ շատ նահանգաց մէջ կը գտնուին ծխահար մարդիկ, այսպէս ըսելու համար։ Նոցա բնակած տան մէջ վառարանը խողովակ չունի որու միջէն մուխը դուրս ելնէ և ամեն անգամ երբ վառարանը կը վառեն՝ տունը մուխով կը լեցուի և քանի մը ժամէն հազիւ հազ նեղ լուսամուտէն կամ դռնէն դուրս կ'ելնէ։ Մուխէն, տան բնակիչներ աչքի ցաւ կը ստանան. այս ցաւով կը տանջուին գլխաւորապէս կանայք և մանկունք, որք ձմեռը պարտաւորուած են միշտ տունը մնալ ցուրտի պատճառաւ։ Բաց ի կուրութենէն, այլ և այլ հիւանդութեանց եւս կ'ենթարկին, օրինակի համար՝ կրծացաւի։» Նովօոյէ ուշադրութիւն կը հրաւիրէ այս հակառողջապահական երեւոյթի վրայ։

Միեւնոյնը նկատելի է և Հայաստանի գիւղերու մէջ ուր ամբողջ չորս հինգ ժամ տունը ծուխով այնքան լեցուն կը լինի որ չը սովորած մարդը տանը բոլէ մնալու անկարող է. բայց տան կանայք և մանկունք անդ նստած ամբողջ ժամանակամիջոցն անդադար կը ճմլեն և կը սրբեն իրենց արտասուալից աչերն, որ ծուխէն կ'այրին և կը մռմռան։

— Նովօյէ Ազէրէնէ կը գրէ թէ Ախալցխայի մէջ ժանտատենդը սաստիկ տարածուած է. տեղական արական և իգական դպրոցներու ուսանողներէն հարիւր հոգի, չորս զինւորական բժիշկ և քանի մը ուսուցիչներ այդ ախտէն բռնուած են։

Այժմ ի Բեդերպուրկ Ռուսաց ճարտարագիտութեան և վաճառականութեան ընկերութեան մէջ խնդիր ծագած է առանձին յանձնաժողով մը հաստատելու, որոյ միակ պարտաւորութիւնը պիտի լինի հետեւիլ առեւտրական քաղաքականութեան և ըստ այնմ գործել։ Նմանօրինակ վարչութեանց շնորհիւ է որ առեւտրական գործն յԱնգլիա և ի Ֆրանսա զարգացման և յառաջդիմութեան բարձրագոյն աստիճանին հասած է։ Ռուսիա եւս այն դրութեան հետեւիլ կը փափաքի։

— Ռուսաց գրագիտաց ընկերութիւնը Մոսկուայի մէջ արձան պիտի կառուցանէ ռուս հռչակաւոր վիպասան Կոկոլի։

— Ինչպէս կը հաղորդեն մեզ՝ Խրիմու և կայսերական բոլոր Թաթարաց ուսումնարանաց մէջ որոշուած է մեծամեծ փոփոխութիւններ մտցունել. ուսումնարանաց դրութիւնը մինչեւ այժմ այնպէս հաստատուած էր որ թաթարաց և տիրող տարրի մէջ մեծ տարբերութիւն յառաջ կը բերէր։ Այժմ այս առթիւ խիստ մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաւաքուին Թաթար ուսանողաց, նոցա յառաջդիմութեան Ռուսաց լեզուի մէջ, և ուսումնարանաց մասին։

Սոյն ծրագրին մէջ նոր խնդիր մը աւելցուած է, որ կ'որոշէ Թաթարաց զարգացման ուղղութիւնը փոփոխել, որով աւելի դիւրին լինի ռուսացնել զայնս։

(Նովօոյէ)

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԱՖԻՕՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 23 փետր.

Մեր դպրոցական գործերն իրենց ամենավատ ընթացքէն չեն շեղիր բնաւ. ժողովրդեան անտարբերութիւնն չափ ու կշիռ չունի, և ծիծաղելի կը դառնայ եթէ ոք այս նկատմամբ ո'և է խօսք ընէ։ Մինչդեռ մէկ կողմէ դրամական անձկութիւն կը պաշարէ դըպրոցն, զարմանալի է անշուշտ որ գործի գլուխ գտնուող քանի մը հեռատես անձինք դպրոցի հասոյթներէն մաս մը եկեղեցւոյ շինութեան կը յատկացնեն. արտաքոյ կարգի անձնուիրութիւն մը չենք կարող անշուշտ սպասել այդ անձանցմէ, բայց գէթ կայսերն կայսեր և Աստուծոյն Աստուծոյ տուն, և իրենց միահեծան տնօրինութեամբ ծաղու և գժգոհութեան առարկայ չլինին։ Եկեղեցւոյ շինութիւնն աւարտելու ջանք մը կայ. գոհութիւն կը պարտինք յայտնել Ս. Առաջնորդին և Թաղ. Խորհրդոյ այս ջանից համար։

— Ցորմէհետէ Վեհապետեան Սրբազանի անունը կը յիշուէր իբր ընտրելի Պատրիարքութեան, հետաքրքրութեամբ կ'սպասուէր ընտրութեան ելից։ Լրագրական տեղեկութիւններէ զատ, մասնաւորք, որք վերջին տարիներս այցելած էին Ս. Երուսաղէմ, գովութեամբ կը յիշատակեն Իւր անունն. 'ի մի բան՝ Ն. Սրբազնութեան ընտրութիւնն, ի յաջորդութիւն Ներսէսի, գոհութեան առիթ եղած է։ Անշուշտ աչքէ չվրիպիր սա կէտ թէ յամենուստ միահամուռ հաւանութեան նշաններ կուգան նուիրագործել զգացեալս և հաստատել Ազգ. Ժողովոյ քուէն։

— Նորընտիր կառավարիչ Նեճիպ պէյի տեղական բարեկարգութեան մասին ձեռք առած միջոցներն և ցուցած եռանդն գովութեամբ միայն կրնանք յիշատակել։ Զօրս հայ և չորս թուրք անդամներէ բաղկացեալ Բարեկարգիչ Յանձնախումբ մը ընտրուեցաւ վերջերս, պաշտօն ունենալով ի գործ դնել ինչ որ կը պահանջէ քաղաքին առողջապահութիւնն ու բարեկարգութիւնը. այս ուղղութեամբ արդէն քայլ մ'առնուած կարելի է համարել փողոցաց լապտերներու և գիշերապահներու հաստատութիւնը՝ որով կը զբաղի առայժմ։ 500 կանգնոյ չափ գետին մը գնուեցաւ ուր պիտի կառուցուի գորգի և կապերտի գործարան մը։ Վերջապէս Վսեմ. Կուսակալի այցելութեան առթիւ խնդրոյ նիւթ եղած ինչ ինչ բարեկարգութիւնք սոյն Յանձնախմբին օրակարգը կը կազմեն։

— Հանրային կրթութեան կողմանէ տրուած հրահանգաց համեմատ, քաղաքին կից 5000 կանգուն տեղ սահմանուեցաւ Նախնական Վարժարանի (Մէքթէպի Իպտիտիյէ) շէնքը կառուցանելու համար. շինութեան կը ձեռնարկուի յառաջիկայ Մարտին. յատակագիծ, ծրագիր ուսմանց եւայլն արդէն հասած են։ Այդ վարժարան, ինչպէս յայտնի է, պիտի մատակարարուի տասնորդական տրոց վրայ բարդեալ մասին մէկ ութերորդով, պիտի պարունակէ շուրջ 300 ուսանող ամեն ազգութենէ, և յառաջիկային գիշերօթիկի պիտի վերածուի։ Ըստ ծրագրի, ընդունելի են միայն այն ուսանողք որք սկզբնական կրթութեան և իրենց սեպհական կրօնի ուսման շրջանն աւարտած և վկայագիր ստացած են։ Ըստ այսմ ուսանողներ պատրաստելու համար անցեալ շաբթու հանդիսաւոր կերպով բացումն կատարուեցաւ կրօնական դպրոցի մը՝ որոյ շէնքն նախընթաց տարւոյն մէջ կառուցուած էր մերձ Իմարէթի մզկիթին, որ մին է քաղաքին հնագոյն և հոյակապ շէնքերու։

— Վարչական ժողովոյ առժամանակեայ անդամոց ընտրութիւն կը կատարուի. արդէն երեք գաւառներէ հասած են քուէթղթեր։

— Նախընթաց կիրակի կառավարական պաշտօնատան մօտ Իպրահիմ անուն երիտասարդ մը սպաննուեցաւ որ նոյն պաշտօնատան մէջ գրագիր էր։ Ոճրագործն արդարութեան ձեռքն է։

— Բէժիի գործերը նախանձելի վիճակ մ'ունենալ չեն երեւիր. ամեն բանէ աւելի Դեր-գործակալութիւնը ներքին բարեկարգութեան կարօտութիւն ցոյց կուտայ. գործակալ Էլմասեան էֆ. որչափ և նախանձախնդրութիւն արտայայտէ իւր պաշտօնին անթերի կատարման մասին, այնու ամենայնիւ, ցարդ յաջողած չէ լիովին կամ գէթ մասամբ վարչական կարգաւորութեան մը փորձը տալու։ Վերջերս քիչ մը ծխախոտի ձերբակալման առթիւ թշնամական փոքրիկ ցոյց մ'եղաւ նորա դէմ. կը լսենք թէ, այս և այսպիսի խնդիրներու պատճառաւ հրաժարելու դիտաւորութիւն յայտնած է։

— Անցեալ շաբթու սպանիացի ուխտաւոր մ'անցաւ աստի յԵրուսաղէմ գնալու համար, ցամաքային տաժանելի ուղեւորութիւնը յանձն առնելով։ Ս. Տեղեաց ուխտի գնացող այս երկրորդ խաչակիրն է որ կ'անցնի Գարահիսարէն. ուրիշ մ'ալ, բոլոնիացի կաթոլիկ մը, նախորդ տարւոյն մէջ անցաւ աստի։ Այս նորեկուն խաչակրաց յատկանիշն է գլխիբաց և բոկոտն ճամբորդութիւն, և ժուժկալութիւն, մինչեւ իսկ չուտել եփած կերակրէն, այլ մնանիլ լոկ հացիւ և ջրով և չոր մրգեղինօք. չեն յօժարիր շատ խօսիլ և չեն ընդունիր ո'և է նպաստ կամ ողորմութիւն, այն ալ եթէ առատ գտնուի։

ԳԻՏԱԿԱՆ

ԱՐԵԳԱԿԱՆ ՋԵՐՄՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏԻՃԱՆԸ

Ռըվիւ Սիանթիֆիքի մէջ վերջերս ընտիր յօդուած մը տեսնուեցաւ այս նիւթին վրայ, որ կը քննադատէր և կը լուսաբանէր Պ. Օթթօ Բէթէրսոնի մի աշխատութիւնը՝ զոր Ստօքոլմի Ակադեմիային ներկայացուցած էր։ Պ. տը Սաբօրթա, հեղինակ Ռըվիւ-ի յօդուածին, մեծ հմտութիւն ունի այս կարգի խնդրոց մէջ, և Արեգական մեզնէ հեռաւորութիւնն ու մեզ համար դժուարաբացատրելի երեւոյթներու անդ գոյութիւնը թէպէտեւ մեծ վստահութիւն չեն ներշնչեր այս մասին խօսուածներու, սակայն գիտական հօսանքին տեղեակ ըլլալու համար պարտինք ականջ դնել այս մեծ գիտնոց վիճաբանութեան։

Արդարեւ մեծ յանդգնութիւն է Արեգական ջերմութեան աստիճանը չափելու փորձը և ցարդ եղած զանազան փորձերը այս մասին որոշ արդիւնք չեն տուած բընաւին։ Մինչդեռ բնագէտք ոմանք հազիւ 1500 աստիճան կը կարծեն նորա ջերմութեան աստիճանը՝ Հ. Սէքքի կ'ընդունի թէ այս ջերմութեան աստիճանը տասը միլիոնը կ'անցնի։ Պ. Հերն, նոյնպէս ջերմութեան խնդիրներով զբաղող բնագէտ, այս ծայրայեղ սահմաններուն միջին թիւ մը հաւանական կարծելով, Արեգական բարեխառնութեան բարձրագոյն աստիճանին վրայ ընդունելի գաղափար մը ստանալու համար գործիք մը հնարած է։

Պ. Հերնի գործիքը նկարագրել անկարելի է աստ, որովհետեւ ինքն եւս մասնաւոր աշխատութիւն մը հրատարակած է այս նկարագրին տալով. սակայն երկու բառով բացատրելու համար ըսենք թէ կը բաղկանայ օդային ջերմաչափէ մը (ջերմաչափ որ տարբեր է մեր ունեցածներէն և որով աւելի բարձր աստիճանի ջերմութիւնք ճշդութեամբ կրնան չափուիլ)։ Այս ջերմաչափը նախ զօրաւոր ջերմութեան աղբիւրի մը ճառագայթից առջեւ կը դրուի, ջերմութեան աղբիւր (որ արհեստական ճրագ մ'է) որոյ ջերմութիւնը ծանօթ է կանխաւ։ Ապա նոյն ջերմաչափը արեգական ճառագայթից առջեւ կը դրուի, որք ոսպնաձեւ ապակիով կը կեդրոնացուին վրան։ Նախորդ ջերմութեան աղբեր և արեգական հետզհետէ գործիքին վրայ ունեցած ազդեցութիւններն բաղդատելով՝ երկու ջերմութեան աստիճանները կրնան բաղդատուիլ այս կերպով։

Արեգական մակերեւոյթին վրայ ջերմութեան աստիճանին նուազագոյն սահմանն ինչ որ ալ ըլլայ՝ բարձրագոյն սահմանը կըրնայ վերիվերոյ ճանչցուիլ։ Հրեղէն մթնոլորտին մէջ լոյսն ու ջերմութիւնը անդ շըրջող հաստատուն մարմնոց փոշւոյ շարժումներէն արտադրեալ ըլլալէն կը հետեւի թէ այս փոշւոյ հեղուկացման և ապա շոգիացման հարկաւոր բարեխառնութիւնն է որ հրեղէն գունդին մակերեւոյթին վրայ բարձրագոյն աստիճան կուտայ։ Եւ մարմնոյ հեղուկացման համար ջերմութեան հաւանական աստիճանին վրայ մեր ծանօթութիւնքն ի մէջ բերելով, և ի նկատի առնելով տարրագիտութեան մէջ ամենէն աւելի դժուարաւ վերլուծելի և մեծ ջերմութեան կարօտ բաղադրութիւններն՝ կրնանք իբր ապահով նկատել թէ 50,000 և կամ 100,000 աստիճանին բոլոր տարրաբանական բաղադրութիւնք կը վերլուծին և բոլոր հաստատուն մարմինք կը շոգիանան։ Եթէ այս պայմաններն անդ ներկայ ըլլան, Արեգակը բոլորովին տարբեր տեսք պիտի ունենայ մեզ համար, ինչու որ հաստատուն մարմինք չպիտի գտնուին։

Պ. Ֆէյ, Արեգական կազմութեան վրայ ըրած տեսութեանց մէջ, որք հաստատուն հիման վրայ հաստատած են՝ կ'ընդունի թէ այն ահեղ հոսանքներու մէջ զորս արեգական բիծերը կը ներկայացնեն՝ հաստատուն մարմինք երբ հետեւելով կազային հոսանքին անդունդները կ'իջնեն, հոն աւելի ջերմութիւն կը գտնեն քան մակերեւոյթին վրայ և կը հալին ու կը շոգիանան, մինչդեռ շոգւոյ թեթեւութիւնն ստանալով երբ ի նորոյ կը նետուին դուրս, համեմատաբար կը պաղին եւ կը վերադառնան իրենց հաստատուն վիճակին։ Ուրեմն արեգական ներքին և արտաքին մասանց ջերմութեանց աստիճանին տարբերութիւնը կարեւոր է գիտնալ՝ հրեղէն աստղէն կազմութեան վրայ հմուտ ըլլալու համար։ Եթէ ջերմութեանց աստիճանաց արտաքինն գիտցուի, ներքինն կրնայ հետեւցուիլ և այսպիսով մեծ դիւրութիւն կ'ունենանք այլ տեսական բացատրութիւնքը եւս ամբողջացնելու։

Ամեն ոք գիտէ թէ կազի ահագին հոսանքներ արեգական վրայ ներսէն դուրս կը ժայթքին այնպիսի արագութեամբ, որոյ ո'չ օրինակը կայ երկրիս վրայ և ո'չ ալ գաղափարը կրնանք երեւակայել։ Երբ արեգական ամբողջական խաւարում տեղի ունենայ, դիտակով մը կրնանք տեսնել այն բոցատեսիլ կազեղէն ցոլքերը որք խաւարեալ սկաւառակին եզերքին վրայ կը տեսնուին։ Ի՞նչ է այն զօրութիւնը որ այսպէս կեդրոնէն դուրս կը վանէ բոցակէզ հեղեղները։ Ի հարկէ ընդլայնման երեւոյթ մ'է, որ շոգեշարժ մեքենային կաթսային վրայ ծակ մը բացուած ատեն դուրս ժայթքող շոգւոյ նման երեւոյթ մը յառաջ կը բերէ։

Քանի որ օրինակ մը առի, շարունակելով ըսենք թէ ինչպէս որ կաթսայէն դուրս մղեալ շոգւոյ հեղեղին արագութիւնը և սաստկութիւնը ներքին ճնշման և հետեւաբար աստիճանին վրայ կրնայ գաղափար մը տալ, նմանապէս արեգական մակերեւոյթին վրայ կեդրոնախոյս բոցերուն արագութիւնն չափելով կրնանք գտնել սոցա ջերմութեան աստիճանը։

Ի՞նչպէս չափենք այս արագութիւնը։

Երկու միջոցներ կան նպատակին հասնելու համար։

Առաջինն է չափել թէ ո'րքան ժամանակի մէջ հոսանքը կը հասնի մինչեւ գագաթնակէտը, և բարձրութիւնը բաժնելով ժամանակին թուանշանով՝ արագութիւնն կ'ելնէ։ Երկրորդն է մի միայն հոսանքին բարձրութիւնն առնել, մեքենական կանոններով հաշուելով թէ ի՞նչ զօրութիւն և ի՞նչ արագութիւն հարկաւոր է այդ բարձրութեան հասցնելու համար։

Բայց գիտենք այժմէն թէ այս երկու մեթոտներն ալ ճիշդ պատասխաններ չեն կարող տալ, ինչու որ տուեալք չեն կարող ունենալ հարկաւոր ճշդութիւն։ Այսու ամենայնիւ մենք վերջին աստիճան ճշդութիւն չենք փնտռեր և գոհ կ'ըլլանք վերի վերոյ արդիւնքէ մը։

Ուրեմն հաշուենք։

Մի քանի դիտողներ գտած են թէ Արեգական եզերքը ջրածնի հոսանքի արագութիւնը մինչեւ 250,000 մեթրի հասած է մէկ երկվայրկեանի մէջ։ 1871 սեպտ. 7 ին Պ. Եանկ տեսաւ ջրածնի ամպ մը որ արեգական մակերեւոյթէն 87,000,000 մեթր բարձր կը կենար։

Արեգական վրայ ծգողութիւնը երկրիս վրայէն 27 1/2 անգամ աւելի ըլլալով, երկրորդ մեթոտով կրնանք գտնել թէ մէկ երկվայրկենի մէջ 217,000 մեթր պէտք է ըլլայ այդ ահագին բարձրութեան բարձրացող սիւնակին արագութիւնը. Այս արագութիւնը վերը գտնուածէն քիչ տարբեր է։

Պ. Հերն այս արագութեան թիւերն առնելով և շարունակելով հաշիւն զոր ես չեմ կարող շարունակել աստ՝ այնպիսի մեծ թիւերու կը հասնի բարեխառնութեան աստիճանին մասին, որք կը հասնին Հ. Սէքքիի ընդունածին, այն է մէկ միլիոն աստիճան։

* * *

Քանի որ մեր սովորականէն հակառակ, այս անգամ նիւթին մէջ աւելի մանրամասնութեանց կը մտնենք, բացատրենք ուրեմն Պ. Բէթէրսոնի տեսութիւնը որ տարբեր է վերոյիշեալէն։

Բնագէտք արեգական ջերմութիւնն գտնելու համար իբր փորձի եղանակ ընտրած էին երկրի վրայ մէկ մեթր քառակուսի մակերեւոյթի մը որոշեալ ժամանակի մը մէջ (զոր օր. մէկ վայրկեանի մէջ) արեգակէն ստացած ջերմութեան քանակութիւնը, զոր Քալըրի(*) կ'անուանեն։ Պ. Էրիքսըն 19 քալօրի կը գտնէ։ Ասկէ կը հետեւցուի արեգական համակեդրոն և աւելի մեծ գունդի մը ջերմութեան քանակութիւնն, գունդ որոյ ճառագայթն մինչեւ երկիրս կը հասնի. եւ բնագիտական օրինօք 875,579 ջերմութեան միութիւնք (քալօրի) կը գտնուին արեգական մէն մի քառակուսի մեթրին մէկ վայրկեանի մէջ հատուցած ջերմութեան մէջ։ Մեծ բնագէտք ընդունեցան այս սաստիկ ջերմութեան գոյութիւնը։ Այլք կը կարծեն թէ արեգական ջերմութիւնը հազիւ հալած մետաղներու ջերմութիւնը կը գեղազանցէ։

Ահա այս 875,579 թուանշանն է որ Պ. Բէթէրսոնի քննադատութեան առարկայ կ'ըլլայ։ Բնագիտական օրինօք այսպիսի թուանշան մը գտնել թէպէտ լաւ է, բայց ինչ որ մեր գործիքներով մեր սրահին մէջ կը փորձենք՝ կրնա՞յ նաեւ իրական համարուիլ արեգական և երկրիս միջեւ գտնուած պարապ միջոցին մէջ ջերմութեան ճառագայթման։ Զայս ստուգելու համար հարկ անհրաժեշտ է գիտնալ թէ տիեզերաց մէջ և կամ արեգական ու մոլորակաց միջեւ գտնուած միջոցը պարա՞պ է բոլորովին թէ ոչ կայ որեւէ նիւթ մը, Եթեր կամ այլ ինչ։ Եթէ այս կէտը լաւ չի որոշուի, ապա ուրեմն չորոշուիր թէ արեգական ջերմութեանն ճառագայթացումը թէ ո՞չ հաղորդակցութեամբ կուգայ մինչեւ մեզ և այս երկու կերպիւ ջերմութեան գալստեան մէջ մեծ տարբերութիւն կա՞յ ըստ բնագիտական օրինաց։

Բայց Պ. Բէթէրսոն այս խուսափ դիտողութիւններէն վերջ ինքն բացատրութիւններ կուտայ որք նորութեան հետ միասին չունին հաւանիչ յատկութիւններ։ Նա կ'ըսէ թէ արեգակը դէպի ամեն կողմ համառօտ և արդար կերպիւ չբաշխեր իւր ջերմութիւնը, այլ պարապութեան մէջ մէն մի մոլորակի վրայ կուղղէ իւր ջերմութիւնը և պարապ միջոցին մէջ ի զուր չարձակեր կենսատու ճառագայթները։

Այս ենթադրութեամբ կրնանք ամենասաստիկ ջերմութեան աստիճանն աւելի հաւանական թուով մը ցոյց տալ, բայց միւս կողմանէ կը խանգարին տիեզերաց և կամ մոլորակային դրութեան վիճակին վրայ մեր ծանօթութիւնք։

Արդարեւ այն եթերը, որ մոլորակները կը պատէ ամենանուրբ վիճակի մէջ, անգայտացեալ կազի մը կրնանք նմանցնել։ Ըսել է թէ Արեգական ջերմութեան ճառագայթումը պարզապէս հաղորդակցութեամբ ջերմութեան տարածման մի մասնաւոր եղանակը պիտի նկատուի և բնագիտական օրէնքները պիտի փոփոխուին։

Եթէ այս գաղափարը ընդունուի, այն ատեն հարկ պիտի ըլլայ քննել թէ մոլորակներն ի բաց առեալ իրենց օրական թաւալումն՝ ինչպէս պիտի շարժին Արեգական բոլորտիքը։ Եթերը արդեօք պիտի ըլլայ այս շարժման արագութեան, որով պիտի արգիլուի և ասոր արդիւնքը պիտի ըլլայ տարիներու հետզհետէ երկարիլը, ինչպէս նաեւ աւուրց աճիլը։

Եւ եթէ վերջապէս Արեգական թաւալումն ալ ի նկատ առնուի, նոր զօրութիւնք մուտ կը գտնեն։ Միւս կողմանէ եթէ երկրիս շարժման անփոփոխ վիճակը ի մէջ բերուի ընդդէմ եթերի գոյութեան գաղափարին, ասոր ալ կրնայ պատասխանուիլ թէ երկրիս շարժումը օր աւուր աւելի մեծ արագութիւն ստանալու վրայ ըլլալով՝ եթերին գոյութիւնը պարզապէս կ'արգելու այս աճումը և առաւել հաւասարակշռութիւն կը հաստատուի ընդդիմադիր զօրութեանց միջեւ։

Զենք կարող առանց լուրջ քննութեան մերժել Պ. Բէթէրսոնի տեսութիւնքը, սակայն իրաւունք ունինք պահանջելու որ աւելի մանրամասն բացատրութիւնք և քիչ մ'ալ հաշուական մասին ընդարձակութիւն տրուին, որպէս զի սովորական բացատրութեանց վրայ առաւելութիւն մ'ունենան։

Յ. ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

(*) Քալըրի մէկ քիլօկր. ջրոյ ջերմութիւնը մէկ աստիճան բարձրացնելու համար հարկաւոր ջերմութեան քանակութիւնն է։

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
287 միլիոն ֆրանք

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

Ապահովագրեալք միայն տէր են երաշխաւորեալ դրամագլխոյն և ընկերութեան բոլոր շահերուն

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՏՆՕՐԷՆ
Ա. Հ. ՍՔԷՑՖ
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԿԱԼԱԹԱ, ՀԱԼԱՃԵԱՆ ԽԱՆ

ԱԶԳ
ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ԳՈՍԹԱՆԴԻՆՈՍ ՔԱՐՖՈՐՈՒԼՈՍ

Պ. Գոստանդինոս Քարֆորուլոս, որ բաւական տարիներէ ի վեր Եւրոպիոյ մէջ ատամնաբուժութեան արհեստն ուսանելէ եւ զանազան երկիրներու մէջ համբաւ ստանալէ յետոյ վերջերս Կ. Պոլիս վերադարձած է, և որ արդէն ծանօթ է արդոյ հասարակութեան՝ այլ եւ այլ հրապարակաց վրայ կատարեալ ստացած յաջող ճարտարութեամբ, կը ծանուցանէ թէ ամէն տեսակ ախտաւոր ակռաներն ամենայն ճարտարութեամբ կը դարմանէ, նոր ակռաներ կը շինէ, այնպէս որ երբեք չեն տարբերիր բնականէն, փթթած ակռաները ոսկով կամ արծաթով կը լեցնէ և մաքրելով բնական ճերմակութեամբ կը փայլեցնէ զանոնք, փթթած կամ կոտրածներն ամենայն դիւրութեամբ եւ առանց ցաւ զգացնելու կը հանէ, և բերնի ախտերուն ու ակռաներուն մէջ եղած ամէն տեսակ ցաւերն ու ախտերը կը դարմանէ։

Կը գտնուի ամէն օր, առաւօտէն մինչեւ կէս օր, Գատր գիւղ, Խալքէ Ճատտէ, Այազմայի դիմաց, թիւ 18 տան մէջ։

Հինգշաբթի օրեր մինչեւ կէս օր աղքատները ձրի կը դարմանէ։

Իսկ կէս օրէն յետոյ մինչեւ ժամ 10 կը գտնուի Կ. Պոլիս Մահմուտ փաշայի գլուխը, պօղազաճիի փուռ դիմաց, Գափամաճեան դեղարանն։

VICHY
ՎԻՇԻ
Վարչութիւն, Փարիզ, 8, Պուլվար Մօնմարթր.

GRANDE GRILE. — Աւշային ախտութիւնք, մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, լեարդի և փայծաղի խցումն, ներքին գործարանաց խցմունք, մաղձային քար եայլն։

HOPITAL. — Մարսողական ճանապարհաց հիւանդութիւնք, ստամոքսի ծանրութիւն, դժուարամարսութիւն, ախորժակի պակասութիւն ստամոքսի, ջղացաւ, անմարսութիւն։

CÉLESTINS. — Երիկամանց և փամփուշտի ախտութիւնք, միզական աւազ և միզական քար, յօդացաւ, շաքարախտ (Տիապէթ), սպիտակուց–միզական (Ալպիւմինուրի)։

HAUTERIVE. — Երիկամանց և փամփուշտի ախտութիւնք, աւազ, քար, յօդացաւ, շաքարամիզութիւն, սպիտակուց–միզական։

Աղբիւրին անունը պէտք է փնտռել շիշերու քարիւլին վրայ։

Պոլսոյ ամէն դեղագործաց և դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

ԻԼԱՆ
ՊԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ լօգանթա.

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ գրաաթխանէ.

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ պուլճու տիւքեանը.

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ սուճու տիւքեանը.

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ չէրպէթճի տիւքեանը.

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ արըքճըլըք տիւքեանը.

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ պագգալ տիւքեանը.

Պապը վալայի սէրասքէրի տէրունինտէ պիր պապ սիմիթճի տիւքեանը.

Խօճա-Բաշա ճամիի շէրիֆի դարչըսընտա դարաղօլխանէ արսասը։

Պալատէ մուհարրէր տիւքեանլար իլէ արսանըն միւտտէթի զօնթրաթօլարը մինդաղալիէ օլուպ եէնիտէն պաշգա պաշգա վէ այրը այրը իճարէ վիրիլէճէկլէրինտէն, վէ իշպու մարտըն օնպէշինճի կիւնինէ գատար դարարը գաթիի վիրիլէճէք իհալէսի իճրա գըլընաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն թահրիրի մէզքիւրէ տէկին թէէմմիւնաթ աքճէսի իլէ պէրապէր պապը վալայի ճէնապը Սէրասքէրի շիւպէյի մախսուսասընէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր։

2 մարտ, 1301

2—3

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄԲԵԼԻ

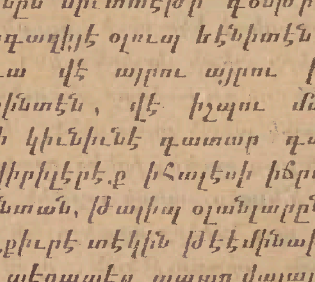

ՑԱՆԴԵԼԻ ՀԱՅՐ ԳԵՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պերթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷ
ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՑԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

ԴԱՆԱԿ ԵՒ ԵՐԿԱԹԵՂԷՆ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԿՐԱԿԱՐԱՆԱՑ ԵՒ ԾԽՆԵԼՈՒԶԻ ԽՈՂՈՎԱԿԱՑ

Միակ մթերանոց Վիէննայի Րիւտ Կէպլէրք վաճառատան կրակարանաց

ԱՏԱՂՁԱԳՈՐԾԻ ԵՒ ՀԻՒՍՆԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

Հէնրիկ ԼԱՆԺ

24, Բէրչէմպէ—Բազար, Ղալաթիա

ՊՂՆՁԷ, ԶՕՒԼԱԾՈՅ ԵՒ ԾԵԾՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԷ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՆՈՑ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՉՄԻՆԷՆԵՐ

[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՕՔԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլի և Բօրտօյի մէջ կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է [illegible], որ պիտի մեկնի Մարսիլիայէն մարտ 11ին և Կ. Պոլսէն մարտ 18ին։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է [illegible]։

[illegible]

Նաւալցէքի, ուղևորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալութիւն
ԹԻՆԻՌԹԻ ԲԸՊՈՒԼ
Մահմուտ փողոց, թիւ 141

Մոսկուայի և Բետրպուրկի բժշկական ճեմարաններէն վկայեալ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ (ՆԱՍՐ)

Մի քանի վայրկենի մէջ կը հանուին իրենց արմատով, առանց ցաւի և առանց մետաղեայ գործիքի։ Եղունգները կը շտկուին։

Խորհրդակցութիւնք ամէն օր ժամը (Ը. Ե.) 10էն 3։

Բէրա, Մեծ փողոց, թիւ 439
Պ. Սեպաճի լուսանկարի գործարանին վերնայարկն
ՍՈՖԻ ԿՐԻՆՉԲԻ
Ոտնաբոյժ

ԲԱԲԱՅԱՆԻ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերպուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի մէջ կանոնաւորապէս բանող
ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պըքս
Արարատ	2,500	Ռոճըրս
Արքատիա	2,500	Քրուիքշանք
Լաքոնիա	2,500	Ռոլինգս
Մասետոնիա	3,500	Մարշ
Րումելիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Մասետոնիա շոգենաւն ամսոյս 20ին շաբաթ օր Պաթումէն աստ պիտի վերադառնայ և Լիվրբուլ պիտի ուղևորի։

Րումելիա շոգենաւն ամսոյս 10ին Լիվրբուլէն աստ պիտի հասնի և անմիջապէս վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղևորի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղևորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալք

Պարոնայք Ճ. Վ. Ուիթըլ և ընկերութիւն յառաջիկայ ապրիլ 1էն սկսեալ չափաւոր գնով վարձու կուտան իրենց այժմեան խանին (իրենց գրասենեակները պիտի փոխադրուին նոյն փողոցը գտնուող իրենց յատուկ խանն), որ կը պարունակէ երկու մեծ խանութներ և 5 սենեակներ առաջին յարկը։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹԸԼ
Պոլիս, Պահչէ-գաբու, Իօմէր Էֆէնտի խանին դիմաց։

A. SALTO H. UZIEL
CONS. PLE RIZA-PACHA HAN N° 9.10.11
MARQUE DÉPOSÉE
SOCIÉTÉ NADIRÉ
امتیاز مخصوص
شركت نادره
علامه فارقه
درسعادت رضاپاشا خان نومرو ۹ - ۱۰ - ۱۱
آسالطو و اوزیل

Ստորագրեալք քաղաքապետութեան 6 մարտ 1300 թուակիր և 55 թուահամարեալ արտօնագրաւն արտօնութիւն ստացած ըլլալով վերոյիշեալ գործարանի նշանով ծխախոտի թուղթ շինել, կը փութանք յայտարարել թէ այդ թուղթի կեղծը շինողներն բաց օրէնքի պատասխանատու պիտի լինին, և հետևաբար ի դատ պիտի հրաւիրուին։

ԱԲՐԱՀԱՄ ՍԱԼԹՕ ԵՒ ՀԱՅԻՄ ՈՒԶԻԷԼ
Վաճառականք ծխախոտի թուղթի
Պոլիս, Րիզա փաշա խան։

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերպուլի և Միջերկրականի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆէրոս	4000	Նէֆթիս	3000
Սամանթի	4000	Բերա	3000
Սեսոստրիս	3250	Ագամեմնոն	1700
Թէպս	3250	Լոթիւս	800
Մէմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սէսիլ	700

Իբիս շոգենաւ, նաւապետ Ֆորեսթըր, Լիվրբուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Վերոյիշեալ շոգենաւք չքեղապէս յարդարուած են ճամբորդներու համար

Դիմել առ Ճ. Թ. ՈՒԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս
Տնօրէնութիւն, Լիվրբուլ
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

ՍԷՅՏԷԼ ու ՆԱՈՒՄԱՆ
ՏՐԷԶՏԱ [ՍԱՔՍՈՆԻԱ]

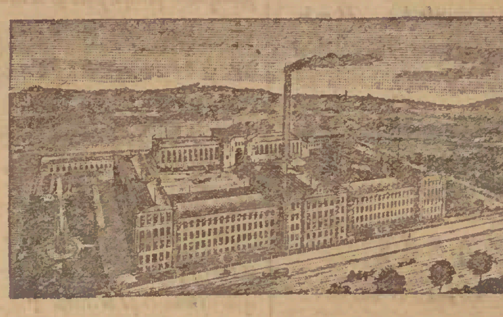

Եւրոպիոյ մէջ կարի մեքենայ շինող ամենամեծ գործարանն։

Գործարանատեարք «Օրիժինալ Սաքսոնիա Րէճիա» կոչուած հռչակաւոր ձեռքի մեքենային։

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻ՛՛ՒՆ, ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻ՛՛՛ՒՆ

Ընտանեաց համար ձեռքով և ոտքով բանող մեքենայք։

ՆԱՈՒՄԱՆ մեքենայն B

Մոտիսթներու և դերձակներու համար մեքենայք։

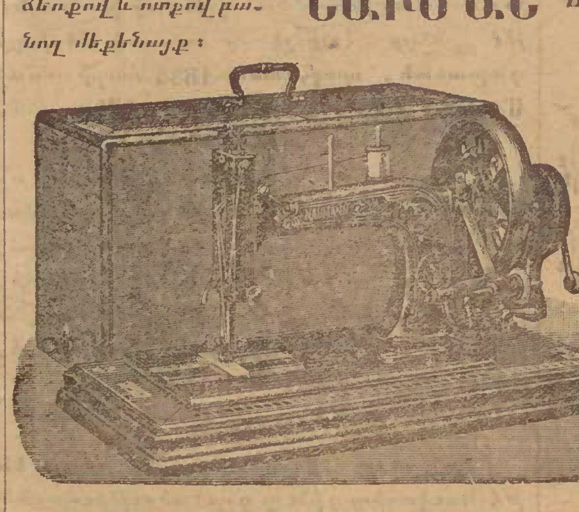

Այս մեքենայն իւր թևին տակ լայնկէկ տեղ մ'ունի, ինչպէս նաև ամէն տեսակ կարերու համար նորանոր գործիքներ, և շատ դիւրութեամբ լաւ ՕՂԱԿ շինելու համար մասնաւոր գործիք մը։

Այդ մեքենային համար աշխարհիս ամէն կողմ արտօնութիւն առնուած է։

Ծանօթ. — Այդ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒԹԻՒՆԸ չտեսած՝ կարի մեքենայ մ'ի գնէք։

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆՆ — ORIGINAL SAXONIA REGIA · SEIDEL & NAUMANN, DRESDEN.

ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆՆ — MACHINE NAUMANN · SEIDEL & NAUMANN, DRESDE.

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ ՁՐԻ ԿՈՒՍՈՒՑՈՒԻ

Ընտանեաց համար օպակի գործիք ղը 75
Դերձակաց » » » » 125

Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ համար գործակալ և մեծերանոցապետ
ԷՄ. Ժ. ՄԷՐՃԱՆՕՖ
Կ. Պոլիս, Հաճօբուլօ խան, թիւ 17

Ամէն տեսակէն 1500 մեքենայ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

ՕՍԲՕՐՆԻ ՅՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

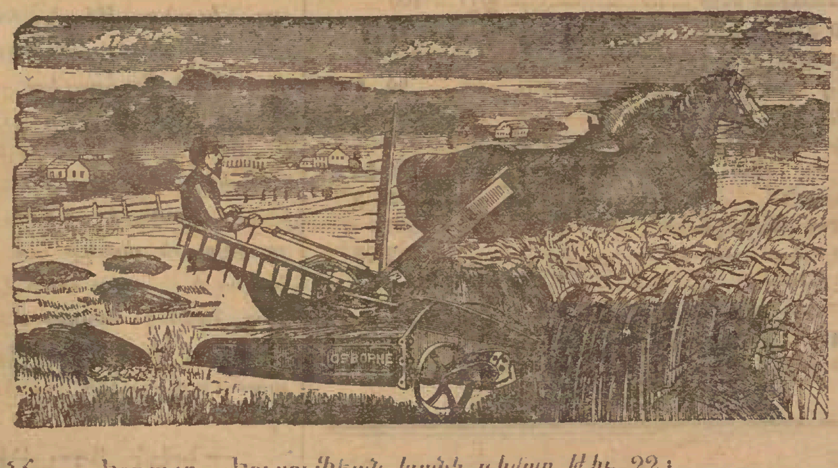

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն արտերը 55 փէնեէ կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակալս Միկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարք Կալոթա Նորկանճըլար ճատտէսի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօգուշը, Եուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ փողոց Բերայի, Իթէքքէ, մզկիթին դիմաց, 587

Պ. Տիմիթրիոս Սթաթի, տէր վերոգրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենագեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելաւոր դարաններ, Ճաշարանի և [illegible] սեղաններ, Ամէն տեսակ [illegible] (լուլօս), Զանազան [illegible] աթոռներ, Հանգստաւէտ բազկաթոռներ, եւն, եւն։

Այս ամէն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ՉԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ աժան գներով ամէն տեսակ կարասիներ կը շինէ յանձնարարականաւ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Մարտէ (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ յնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																							
	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62		
	Առաւօտ											Իրիկուն												
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 18	7 15	7 42	8 14	8 43	9 12	9 42	10 20	10 39	11 17	11 49	12 55	1 31	2 31	3 2	3 40	4 15	4 44	5 23	5 44	6 3	6 30	... ...	... ...
Գում-գաբու	6 28	7 27	7 53	8 25	8 54	9 23	9 53	10 30	10 49	11 28	12 —	1 6	1 42	2 41	3 13	3 51	4 26	4 55	5 34	5 54	6 13	6 39	... ...	... ...
Եէնի-գաբու	6 32	... ...	7 57	... ...	8 58	... ...	... ...	10 34	10 53	11 32	12 04	1 10	1 46	2 45	3 17	3 55	4 30	4 59	5 38	... ...	6 17	6 43	... ...	... ...
Տավուտ փաշա	6 35	... ...	8 —	... ...	... ...	... ...	... ...	10 37	10 56	11 35	12 07	1 13	1 49	2 48	3 20	3 58	4 33	... ...	5 41	... ...	6 2	... ...	... ...	... ...
Սամաթիա	6 40	... ...	8 6	... ...	9 4	... ...	... ...	10 42	11 1	11 40	12 12	1 18	1 54	2 53	3 25	4 3	4 38	5 5	5 46	... ...	6 25	6 49	... ...	... ...
Եէտի-գուլէ	6 45	7 41	8 12	8 33	9 10	9 31	10 1	10 46	11 4	11 45	12 15	1 21	1 59	2 58	3 28	4 9	4 41	5 10	5 49	6 4	6 28	6 52	... ...	... ...
Մագրիգիւղ	6 56	8 —	8 24	... ...	9 22	... ...	... ...	10 58	... ...	11 58	... ...	... ...	2 11	3 9	... ...	4 21	... ...	5 22	... ...	6 16	... ...	7 04	... ...	... ...
Այ-Ստեֆանոս	... ...	8 14	8 34	... ...	9 32	... ...	... ...	11 8	... ...	12 9	... ...	... ...	2 21	... ...	... ...	4 31	... ...	5 32	... ...	6 28	... ...	... ...	... ...	... ...
Քիւչիւք-Չէքմէճէ	... ...	8 25	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	12 18	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	6 37	... ...	... ...	... ...	... ...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԿԱՅԱՐԱՆՔ	ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ																							
	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	61	4	1			
	Առաւօտ										Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք-Չէքմէճէ	... ...	... ...	7 34	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	1 24	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	6 38	... ...	... ...	... ...
Այ-Ստեֆանոս	... ...	... ...	7 45	... ...	8 44	... ...	9 38	... ...	... ...	11 20	... ...	1 34	... ...	2 33	... ...	... ...	... ...	4 48	5 39	... ...	6 51	... ...	... ...	... ...
Մագրիգիւղ	6 33	7 24	7 57	... ...	8 55	... ...	9 49	... ...	... ...	11 31	... ...	1 45	... ...	2 44	3 20	... ...	... ...	4 59	5 50	... ...	7 5	... ...	... ...	... ...
Եէտի-գուլէ	6 46	7 37	8 11	8 38	9 9	9 37	10 2	10 12	11 12	11 44	12 48	1 58	2 23	2 57	3 33	4 8	4 46	5 14	6 4	7 0	7 26	... ...	... ...	... ...
Սամաթիա	6 50	7 41	8 15	8 42	9 13	9 41	... ...	10 16	11 16	11 48	12 52	2 2	2 28	3 1	3 37	4 12	... ...	5 19	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...
Տավուտ փաշա	6 55	7 46	... ...	8 47	... ...	9 46	... ...	10 21	11 21	11 53	12 57	... ...	2 33	3 6	3 42	4 17	... ...	5 24	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...
Եէնի-գաբու	6 58	7 49	8 21	8 50	9 19	9 49	... ...	10 24	11 24	11 56	1 ...	2 8	2 36	3 9	3 45	4 20	... ...	5 28	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...	... ...
Գում-գաբու	7 3	7 54	8 26	8 55	9 24	9 54	10 11	10 29	11 29	12 01	1 5	2 12	2 41	3 14	3 50	4 25	4 56	5 33	6 13	7 18	7 40	... ...	... ...	... ...
Կ. Պոլիս	7 12	8 3	8 35	9 4	9 33	10 3	10 20	10 38	11 38	12 10	1 14	2 21	2 50	3 23	3 59	4 34	5 5	5 42	6 21	7 30	7 50	... ...	... ...	... ...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբէ։

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք ամէն շաբաթ կը բանին Լիվըրբուլի և Միջերկրականի մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ատլաս	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալէփփօ	3,000	Նամուր	2,500
Բոթնիա	4,600	Բավօնիա	5,000
Պալըսթէյն	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սիթիա	4,600
Քադալոնիա	4,700	Սարակօսա	3,000
Շերպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

Սիտոն շոգենաւը, նաւապետ Ֆէնուիք, ամսոյս 16ին աստ կ'սպասուի։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղևորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոևէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՈՒԻ
Գործակալ
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Սեւ-ծովու մէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆավոնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրեան	5500
Արապիան	3700	Իլլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լէսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպյան	800
Տօրոս	700	Օրոնթէս	700
Էճիբշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Լօմպարտեան շոգենաւը նաւապետ Պոլ մարտ ամսոյ 17ին երեքշաբթի օր Լիվրբուլ պիտի ուղևորի Զմիւռնիա հանդիպելով։

Լիկուրեան շոգենաւը, նաւապետ Մաք-Նալ, ամսոյս 7ին աստ կ'սպասուի։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլքիէ խան, Ղալաթիա.
Նաւատերք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ
Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպըալթար, Պ. Ք. Քարվըր Եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկորտադո.
Զմիւռնիա, Պ. Աւիգօլ և ընկ.

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ
Ընդ մէջ Անվէրսի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի
ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէոնարդօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարտուրն	2,500
Պասսանիօ	3,500	Մէկօ	2,000
Պորտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Դէյլօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Դամբիէրօ	2,500	Օդրանդօ	4,500
Դամէօ	2,100	Ոդօ	2,000
Դադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Դօմն	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիռօ	2,500	Բաստըր	1,700
Տոմինօ	1,800	Քէօ	2,800
Էրաօ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Տրադօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆլօրօ	1,700	Ռոմէօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռուֆօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիդանօ	2,200	Սափփօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրօնօ	2,200	Սորենդօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թիքըր	1,300
Հիւմպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիալօ	2,300	Քամուդօ	3,600
Քէյրօ	2,000	Ուէսթօ	3,600
Քօդիօ	2,200	Ջէսպըր	1,000
Լէօ	2,000	Ջէռօ	140

Սափֆօ շոգենաւը Հուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Եէւրօ շոգենաւն ի մօտոյ աստ կ'սպասուի։

Ուղևորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻՒՏ
Գործակալ
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլէթ խան Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ